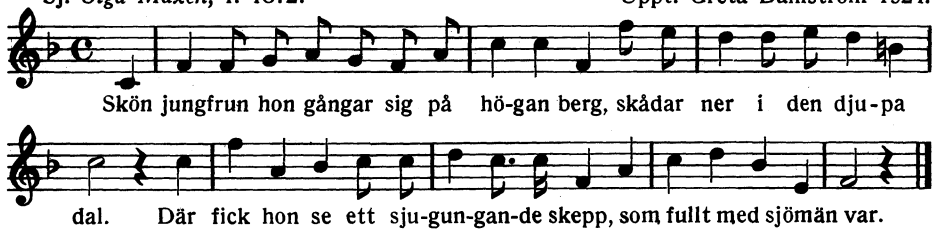

t. Åb, Nagu, Trunsö.
Sj. Olga Maxén, f. 1872.

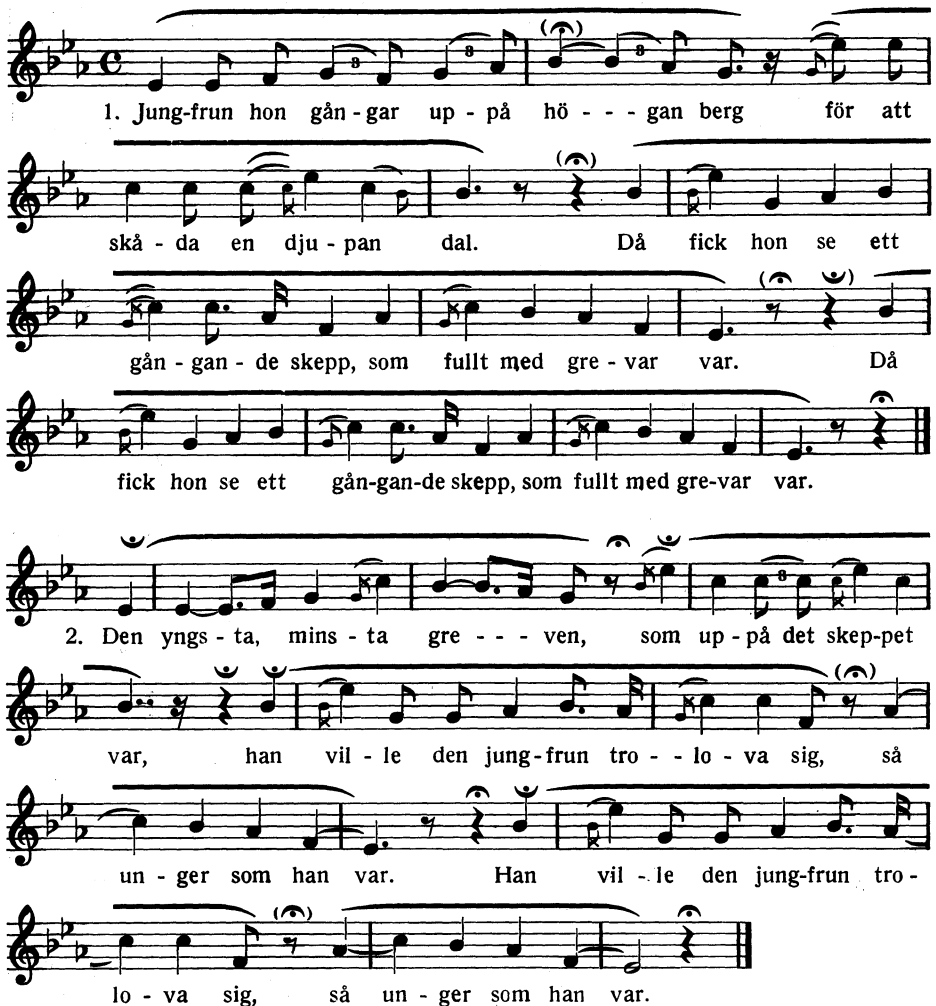
Uppt. Greta Dahlström 1924.

Skön jungfrun hon gångar sig på hö-gan berg, skådar ner i den dju-pa
dal. Där fick hon se ett sju-gun-gan-de skepp, som fullt med sjömän var.

u. Nl, Borgå, Svartbäck.
Sj. A. Ekholm.

Fonogr. Otto Andersson. Kop. Greta Dahlström.

1. Jung-frun hon gån-gar up-på hö-gan berg för att
skå-da en dju-pan dal. Då fick hon se ett
gån-gan-de skepp, som fullt med gre-var var. Då
fick hon se ett gån-gan-de skepp, som fullt med gre-var var.

2. Den yngs-ta, mins-ta gre-ven, som up-på det skep-pet
var, han vil-le den jung-frun tro-lo-va sig, så
un-ger som han var. Han vil-le den jung-frun tro-
lo-va sig, så un-ger som han var.

v. Ål, Vårdö.

Sj. A. J. Andersson.

Uppt. Otto Andersson.

Och jungfrun hon gån-gar sig på hö-gan berg för att skå - da böl - jor-na
blå. Där fick hon se ett skepp seg - lan - de, som fullt med sjömän - ner var.

x. Åb, Hitis, Vänö.

Sj. Alina Björklund, f. 1880.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

y. Åb, Hitis, Bötesö.

Sj. Elsa Svanström, f. 1894.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

z. Åb, Nagu, Nötö.

Sj. Elna Pettersson.

Uppt. Greta Dahlström 1923.

å. Åb, Nagu, Nötö.

Sj. Charlotta Lundström, f. 1868.

Uppt. Greta Dahlström 1923.

ä. Åb, Nagu, Nötö.
Sj. Svea Jansson, f. 1905.

Uppt. Greta Dahlström 1926.

ö. Åb, Nagu, Nötö.
Sj. Eva Jansson, f. 1841.

Uppt. Greta Dahlström 1923.

aa. Åb, Hitis, Vänö.
Sj. Jenny Bergen, f. 1896.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

bb. Åb, Korpo, Houtskäf.

Och jungfrun hon gån-gar på hö - gan berg och skå - dar i
dju - pan dal. Där fick hon se ett gån - gan-de skepp, som
fullt med gre - var var. Där var.

cc. Åb, Gustavs, Storskär.
Sj. Axel Andersson, f. 1887.

Uppt. Alfhild Adolfsson 1928.

Det gick två jung-frur på hö - - gan fjäll för att
skå - da i böl-jor-na ned. Där fin - go de se ett
seg - lan-de skepp, som fullt av mat - ro - - ser var.

dd. Åb, Korpo kyrkby.
Sj. Paulina Rönnberg, f. 1870.

Uppt. Greta Dahlström 1923.

ee. Nl, Borgå, Pellinge.
Sj. Alfred Lindros.

Uppt. Otto Andersson.

Och jung-frun hon gån-gar sig på hö - gan berg, skå-dar ned ut - i dju-pan
dal. Där fick hon nu se ett för - gå - en - de skepp, som fullt med gre-var var.

ff. Ål, Kökar, Gammelhamn.
Sj. Thomas A. Sjöblom, f. 1845.

Uppt. Greta Dahlström 1925.

gg. Öb, Gamlakarleby.
Sj. Fröken Hermansson.

Uppt. Sigurd Snåre.

Jung-frun hon gån-gar sig på brant-hö-gan berg för att
skå-da i dju-pas-te dal. Då fick hon se ett gån-gande skepp, som
ful-ler med gre-ver-na var. Den all-ra yngs-ta gre-ven, som
up-på skep-pet var, han vil-le med jungfrun tro-lo-va sig, han
vil-le med jungfrun tro-lo-va sig, så un-ger som han var.

hh. Åb, Houtskär.
Sj. Mikaelia Järvinen, f. 1890.

Uppt. Alfhild Adolfsson 1928.

Jungfrun gån-gar sig på hö-gan berg för att skå-da det bru-san-de
hav. Där fick hon se ett sjö-gån-gan-de skepp, som fullt av sjö-män var.

ii. Ål, Lemland, Järsö.
Sj. Irene Palmros, f. 1879.

Uppt. Alfhild Adolfsson 1929.

Och jung-frun hon gån-gar sig på hö-gan berg för att
skå-da ned i dju-pan dal. Där fick hon se ett skepp
gån-gan-de, som fullt av gre-var var.

jj. Åb, Houtskär, Äppelö.

Sj. *Anderetta Blomkvist*, f. 1866.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

kk. Åb, Iniö, Keistiö.

Sj. *Naima Lindholm*, f. 1874.

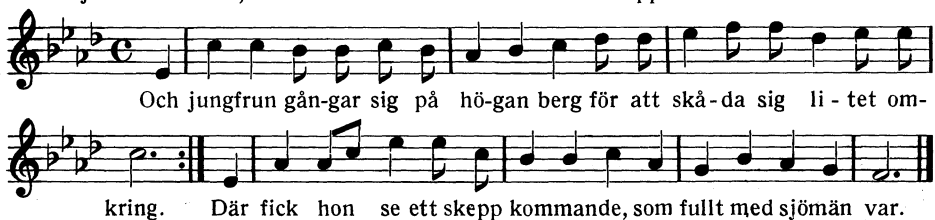
Uppt. Greta Dahlström 1924.

ll. Ål, Brändö, Fiskö.

Sj. *Anna Lindén*, f. 1879.

Uppt. Alfihild Adolfsson 1928.

mm. Åb, Houtskär, Sördö.

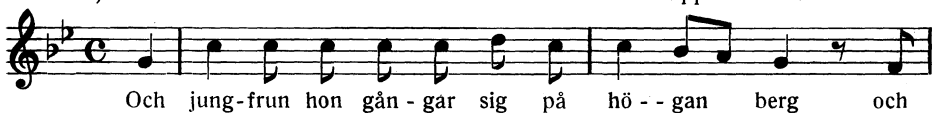
Sj. *Augusta Eriksson*, f. 1879.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

nn. Åb, Hitis.

Uppt. E. Hedman 1910.

skå - dar den dju - pan dal. Då fick hon se ett gån - gan - de
skepp, som fullt med gre - var var.

oo. *Öb*, Munsala.

Uppt. M. Thors 1890.

Och jung-fran hon gån - gar sig på brant-hö-gan berg för att
skå - da i dju - pan dal. Så fick hon där se ett
gån - gan - de skepp, som fullt med gre - var var.

pp. *Öb*, Pörtom.Sj. *Gustava Krook*.

Uppt. Gabriel Krook, Övermark, 1901.

Och jung - frun hon gån - gar sig på hö - gan berg och
skå-dar i dju-pan sal. Där fick hon se ett skepp seg-lan-de, där
fick hon se ett skepp seg-lan-de, som fullt med sjömän var.

qq. *Öb*, Munsala.

Uppt. J. A. Strandberg 1895.

Jungfrun hon gån-gar sig på brant-hö-gan berg för att skå-da i dju-pan
dal. Så fick hon där se ett gån - gan - de skepp, så fick hon där
se ett gån - gan - de skepp, som fullt med gre - var var.

rr. Öb (?).

Sj. Sofia Krohkvist.

Fonogr. Otto Andersson. Kop. Greta Dahlström.

1. Jungfrun hon går sig på högarna och skådar i djupan dal. Där(e) fick hon se ett skepp gångades, där fick hon se ett skepp gångades, som fullt med grevar var.

2. Den lil-la yngsta greven, som uppå skeppet var, den lil-la yngsta greven, som uppå skeppet var, han vil-le med henne tro-lo-va sig, han vil-le med henne tro-lo-va sig, så unger som han var.

3. Då tager han fram gullringarna fem och sätter på jungfrunes hand. Tro-lo-va mig, du min lil-la vän, det är vår kärlekspant. Tro-lo-va mig, du min lil-la vän, det är vår kärlekspant.

¹ Fortsättningen ett halvt tonsteg högre.

4. Jag äm - nar nu li - tet bort - re - sa, men jag kom - mer snart i -
gen. När ----- kom un - ger - sven i - gen.
När ----- kom un - ger - sven i - gen.

ss. Öb.

Ur August Jakobssons samling.

Uppt. Hans Aufrichtig 1910.

för att skå - da i
Skön jung - fru hon gån - ger sig på brant - hö - ga berg, skådar ner i
Den all - ra (som) yngs - ta gre - - - - ven, som up - på
dju - pan dal. Skön dal. Där fick hon se ett
skep - pet var. Den var. Han vil - le med jung - - frun
gun - gan - de skepp, som full med gre - var var. Där var.
tro - lo - - va sig, så un - ger som han var. Han var.

tt. Ål, Vårdö.

Sj. Josefina Lindeman.

Uppt. Fridolf Andersson 1909.

Jung - frun hon gån - gar sig på hö - gan berg för att se sig
li - tet om - kring. Då fick hon se ett gån - gan - de skepp, då
fick hon se ett gån - gan - de skepp, som fullt av gre - var var.

uu. *Öb, Jeppo.*

Uppt. Otto Andersson.

Den mins - ta yngs - ta gre - ven, som up - på skep - pet
 var, han vil - le med jung-frun tro - - lo - - va sig, han
 vil - le med jungfrun tro - lo - - va sig, så un - ger som han var.

vv. *Öb, Replot.*

Uppt. Vilh. Sjöberg 1896.

Och jung - frun gån - gar på ber - get och
 skå - dar ut - ö - ver ett hav. Där fick hon se ett gån-gan-de skepp, där
 fick hon se ett gån - gan - de skepp, som fullt med gre - var var.

xx. *Öb, Lapptjärd.*Sj. *Hilma Smeds*, f. 1882.

Uppt. Alfild Adolfsson 1930.

Det var två så - ta vän - ner, som höll var - and - ra kär. Den
 e - na for till främ - man - de land, den e - na for till
 främ - man - de land i - från sin fäs - te - mö.

yy. *Ål, Föglö—Jomala—Lemland.*

Uppt. J. A. Sjöblom 1894.

Och jung - frun hon gån - gar sig på hö - gan berg för att

skå - da i dju - pan dal. Där fick hon se ett
gån - gan - de skepp, som fullt av gre - var var.

zz. Ål, Föglö, Bråttö.

Sj. *Gustav Karlsson*, f. 1868.

Uppt. *Greta Dahlström* 1925.

Och jung - frun hon gån - gar sig på hö - gan berg för att
se sig li - tet om - kring. Där fick hon se ett sju - gån - gan - de skepp, där
fick hon se ett sju - gån - gan - de skepp, som fullt av gre - var var.

åå. Ål, Brändö, Åva.

Sj. *Aili Granberg*, f. 1911.

Uppt. *Alfhild Adolfsson* 1928.

Där stod en jung - fru på brot - tan - de berg och tit - ta - de ut -
ö - ver ett hav. Där fick hon se ett gån - gan - de skepp, där
fick hon se ett gån - gan - de skepp, som fullt med gre - var var.

ää. Öb, Lappfjärd, Dagsmark.

Sj. *Adelina Lillkull*, f. 1876.

Uppt. *Alfhild Adolfsson* 1930.

Jung - frun hon gångar sig på hö - gan berg för att skå - da i dju - pan
dal. Där fick hon se ett sjö - gån - gan - de skepp, där fick hon se ett sjö -
gån - gan - de skepp, som fullt med gre - var var.

öö. Ål, Saltvik.

Sj. *Serafina Eriksson.*

Uppt. Otto Andersson.

Och jung - frun hon gån - gar sig på hö - gan berg och
skå - där i dju - pan dal. Där fick hon se ett skepp kommande, där
fick hon se ett skepp kom - man - de, som fullt av gre - var var.

Var. till str. 2.

Den yn - gs - ta lil - la gre - ven, som o. s. v.

aaa. Åb, Houtskär, Sördö.

Sj. *Karolina Lindholm, 77 år.*

Uppt. Greta Dahlström 1924.

bbb. Åb, Iniö, Kolkko.

Sj. *Johanna Laakso, f. 1873.*

Uppt. Alfild Adolfsson 1928.

Den all - ra yn - gs - ta gre - ven, som up - på det skep - pet var.
Han vil - le med jungfrun tro - lo - - va sig, så un - ger som han var.

ccc. Ål, Lumparland, Norrboda.

Sj. *Viktoria Andersson, f. 1869.*

Uppt. Alfild Adolfsson 1929.

Och jungfrun hon gångar sig på hö - gan berg och. skå - där i böl - jor - na

blå. Där fick hon se ett skepp gån-gan-de, som fullt med gre - var var.

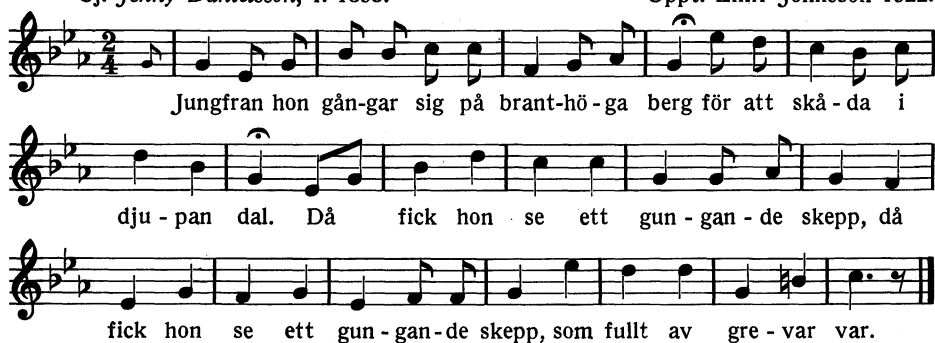
ddd.¹ Öb, Lappfjärd, Härkmär.
Sj. *Maria Bergström*.

Uppt. J. Spolander 1875—76.

eee. Öb, Nykarleby.
Sj. *Jenny Danielsson*, f. 1895.

Uppt. Emil Johnsson 1922.

Jungfran hon gån-gar sig på brant-hö-ga berg för att skå-da i
dju-pan dal. Då fick hon se ett gun-gan-de skepp, då
fick hon se ett gun-gan-de skepp, som fullt av gre-var var.

fff. Ål, Vårdö.
Sj. *Serajina Björklund*.

Uppt. Otto Andersson.

¹ Melodien bristfälligt upptecknad. Här rytmiskt något förändrad. Anm. av utg.

ggg.¹ Öb, Replot, Vallgrund.

Uppt. Gustaf Durchman.

Jungfrun hon gån-gar sig på hö-gan berg och skå-dar i dju-pan
dal, där fick hon se skepp gån-gan--de, där fick hon se skepp gångan -
de, det fullt av gre-var var.

hhh. Ni, Lojo.

Uppt. Uno Stadius 1890.

Jungfrun hon gån-gar sig på hö-gan berg, hon skå-dar i dju-pan dal. Där
fick hon se ett för-gån-gan-de skepp, som fullt ut-av gre-var var.

iii. Åb, Hitis, Kasnäs.

Sj. Julius Ekbohm, f. 1873.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

iii. Öb, Esse.

Sj. J. Lundström.

Uppt. Sigurd Snåre 1932.

¹ I mskr. $\frac{9}{8}$ takt. Bristfälligt upptecknad. Anm. av utg.

kkk. *Nl*, Strömfors, Vahterpää, Österby.
Sj. *Alfred Hansson*, f. 1887.

Uppt. *Greta Dahlström* 1924.

Och jung-frun hon gån - - gar på snö - - vi - tan berg, och
skå-dar i det dju-pa blå. Där fick hon ju se ett fram-
gå - - en - de skepp, var - - på tre gre - var var.

III. *Nl*, Lappträsk.
Sj. *Henrik Nilsson*.

Uppt. *John Rosas* 1931.

Och jungfrun gångar sig på hö-gan berg och skå-dar i dju-pan dal.
Där fick hon se ett för-gån-gan-de skepp, som fullt med grevar var.

mmm. *Nl*, Lappträsk—Mörskom—Pärnä—Borgå.

Och un-ger-sven han sa-de till sin all - - ra, sin
all-ra kä-res-ta vän: Jag skall nu allt li-tet bort-
re - - sa men kommer snart i - - gen. Jag -gen.

nnn. *Nl*, Lappträsk.
Sj. *Maria Henriksson*, f. 1857.

Uppt. *Ragnar Hollmerus* 1911.

Och un-ger-sven han sa-de till sin all - - ra, sin all-ra

¹ Enl. var. från PÅ (S.L.S. 328, 135) är 3. takten: g f d (d) f e.

² (♩) betecknar »ett ålderdomligt sätt: starkt legato påminnande om förslag.»

kä - ris - ta vän: Jag äm - - nar mig li - tet att bort - re - - - sa men
kom - mer snart i - - gen.

ooo. Ni, Pärnä.

Och jung-frun hon gån - gar sig på hö - gan berg och
skå - dar i dju - pan dal. Där fick hon se ett
gån - gan - de skepp, som fullt ut - av gre - var var.

ppp. Åb, Hitis, Vänö.

Sj. *Alina Björklund*, f. 1880.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

qqq. Åb, Nagu, Lökholm.

Sj. *Emelia Andersson*, f. 1867.

Uppt. Greta Dahlström 1923.

rrr. Öb, Replot.

Uppt. Vilh. Sjöberg 1896.

Och jungfrun gån-gar på hö-gan-de berg och skå-dar ut - ö - ver ett

hav. Där fick hon se ett gån-gan-de skepp, där
fick hon se ett gån-gan-de skepp, som fullt med gre - - var var.

sss.¹ Åb, Hitis, Hamnholmen.

Sj. Emma Abrahamsson, f. 1859.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

ttt. Nl, Borgå, Emsalö.

Sj. Edla Sofia Emanuelsson.

Uppt. Otto Andersson.

Och jung-frun hon gån-gar sig på hö - - gan - de berg och
skå - dar i dju - - pan dal. Där fick hon se ett för -
gån - - gan - de skepp, som fullt med gre - var var.

uuu. Nl, Borgå.

Sj. Johanna Korsberg.

Uppt. Otto Andersson.

Jung-frun hon gån-gar sig på hö - gan - de berg, hon skå - dar en dju - pan
dal. Där fick hon se ett för - gå - en - de skepp, som fullt av gre - var var.

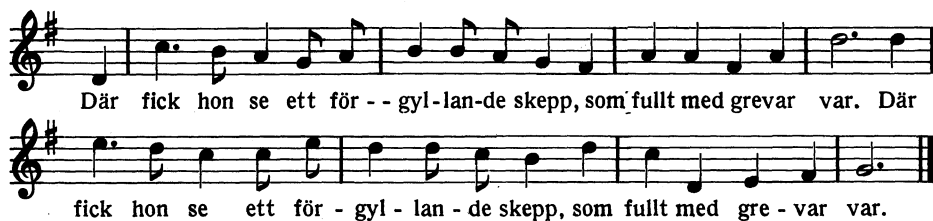
vvv. Ål, Föglö, Jyddö.

Sj. Mathilda Jansson, f. 1864.

Uppt. Alfild Adolfsson.

Och jungfrun hon gån-gar sig på hö-gan berg att skå-da en djup dal.

¹ Enligt sångarens uppgift sjöngs visan sålunda av en polack. Anm. av uppt.

Där fick hon se ett för - - gyl-lan-de skepp, som fullt med grevar var. Där
fick hon se ett för - gyl - lan - de skepp, som fullt med gre - var var.

xxx. *Öb.*

Uppt. Hans Aufrichtig.

Skön jung-fru hon gån-gar sig på brant-hö-ga berg, skådar ner i
dju-pan dal. Där fick hon se ett gun-gan-de skepp, som
full med gre-var var. Den all-ra yngs-ta gre-ven, som
up-på skeppet var, han vil-le med jungfrun tro-lo-va sig, så
un-ger som han var, så un-ger som han var.

yyy. *Ål, Kökar, Helsö.*Sj. *Gustava Nordberg, f. 1859.*

Uppt. Greta Dahlström 1925.

Där fick hon se ett för - gyl-lan-de skepp, som fullt med grevar var. Där
fick hon se ett för - gyl - lan - de skepp, som fullt med gre - var var.

zzz. *Ni, Borgå, Pellinge.*Sj. *Alfred Lindros.*

Fonogr. Otto Andersson 1908.

Kop. G. Dahlström.

(Och) Jung-frun hon gån-gar sig på hö-gan-de berg, och hon
skå-dar en(n)ju-pan dal. Där fin-go hon se ett för-

ååå. Åb, Iniö, Norrby.
Sj. *Illa Aarne*, f. 1861.

Uppt. Alfhild Adolfsson 1928.

Jung-frun hon gån-gar sig på hö-gan berg, skå-dar ned i dju-pan
dal. Där fick hon se ett skepp kommande, som fullt med gre-var var.

TEXT. A.	KV, S.L.S. 45, 69.	Å.	VÅ, B. A. 2 n:r 7. (tt)
Översikt. B.	KI, S.L.S. 82, 307. (f)	Ä.	»Jungfrun i högande loftet», KV, S.L.S. 45, 66.
C.	PÖ, R5, 177, 11; även S.L.S. 194, 3.	Ö.	PÖ, I.N.E. 4, 1. (pp)
D.	GU, S.L.S. 508, 73. (cc)	AA.	KH, S.L.S. 25, 22.
E.	MA, S.L.S. 1, 127.	BB.	KH, S.L.S. 25, 26.
F.	LO, S.L.S. 12, 50. (hhh)	CC.	»Kärlekens hämnd». MU, S.L.S. 19, 70.
G.	BÖ, S.L.S. 508, 68 (åå)	DD.	MA, R5, 178, 2; även S.L.S. 194, 2.
H.	RE, S.L.S. 63, 46. (vv)	EE.	MA, R3, 155, 22; även S.L.S. 194, 6.
I.	? I.N.E., Ingeliuska pappren 61.	FF.	NB, I.N.E. 5, 9. (eee)
J.	VÅ, I.N.E. Saml. O. A. (fff)	GG.	LF, R3, 165, 286. (ddd); även S.L.S. 194, 4.
K.	IÅ, W. Brenners saml. 6.	HH.	»Greven och jungfrun», RE, R5, 176, 2 (ggg); även S.L.S. 194, 1.
L.	SN, W. Brenners saml. 13.	II.	NA, Hembygden 1911, 24.
M.	NI, Svenssons saml. 5, 73.	JJ.	BO, Nyl. alb. IV, 233.
N.	KO; HO, L. W. Fagerlund, An-teckningar 186. (bb)	KK.	VÅ, S.L.S. 40, 32.
O.	RE, S.L.S. 52, 9. (vv)	LL.	VÅ, S.L.S. 40, 34.
P.	EN—SN, S.L.S. 281, 53. (p)	MM.	NÅ, Bygdeminnen II, II.
Q.	SN, Nyl. III, 53. (h)	NN.	OR, S.L.S. 19, 74.
R.	PA, S.L.S. 16, 191 (b); även S.L.S. 194, 8.	OO.	KO, S.L.S. 352, 82.
S.	KO; HO; S.L.S. 75, 151.	PP.	»Den otrogna bruden», PÖ, I.N.E. 4, 60.
T.	NA, S.L.S. 53, 214. (s)	QQ.	MA, S.L.S. 9, 18.
U.	FÖ—JO—LE, S.L.S. 46, 348. (yy)	RR.	LF, S.L.S. 523, 41. (xx)
V.	SA, I.N.E. 6 n:r 7.	SS.	FÖ—JO—LE, S.L.S. 46, 80.
X.	KV, KH, S.L.S. 1, 64.		
Y.	BÖ, S.L.S. 508, 65. (ll)		
Z.	IÖ, S.L.S. 508, 61. (ååå)		

A.

Kvevlax, Kjärklax, Ur Jakob Lassus visbok, dat. 1870. Uppt. J. A. Nygren 1892.

1. Jungfrun hon gångar sig på högans berg,
hon skådar i djupan dal.
Där fick hon se ett gångande skepp,
som fullt med grevar var.
2. Det var den minsta greven,
som uppå skeppet var,
han ville med jungfrun trolova sig,
så unger som han var.
3. Unger vän drager de guldringar fram
och sätter på jungfruns hand:
»Trolova du mig, du lilla vän,
det är vårt kärleksband.»
4. »Vad skall jag svara modren min,
när jag kommer här igen?»
»Ack säg, ack säg, du lilla vän,
du hittat i grönan äng.»
5. »Och för min moder att ljuga,
det går slätt intet an,
är bättre att tala sanningen,
det är ett kärleksband.»
6. Och ungersven han bad sin allrade,
sin allra käraste vän;
han skulle sig litet bortresa
och kommer snart igen.
7. När ungersven var bortrester
fick hon en annan vän,
den hon tillföre älskade
och älskade honom än.
8. Och när tre år var förliden,
kom ungersven sen igen,
så frågade han svärfadren sin:
»Hur mår allra kärestan min?»
9. »Du har varit så länge bortrester,
i dag står din kärsta brud,
och vem kan bliva vännen din,
det vet allena Gud.»
10. Och ungersven gångar i kammaren,
han kammar och pudrar sitt hår.
- Så gångar han sig till den bröllopsgård,
allt där som bröllopet stod.
11. Så tager han bruden i vitan hand,
han dansar golvet omkring.
Så sakta som han dansade,
så bleknade hon på kind.
12. »Varföre är du så bleker
och icke något röd?»
»De hava ej talat sanningen,
de sade, att du var död.»
13. Och ungersven gångar i kammaren in,
slår dörren igen om sig,
så sätter han på förgyllene stol
och skriver ett långa brev.
14. Och brevet hade han skrivit fullt,
och timmen var förbi,
så drager han ut sitt gyllene svärd
och ränner uti sitt liv.
15. Och när blodet börjar att rinna,
som stridande strömmar ner,
så låter han upp den kammaredörr,
bad sköna jungfrun se.
16. »Och hören I flickor så unga,
hur ömkeligt det är
att tala med falska tungor
och har en annan kär.
17. Adjö, min lilla ängel
och du min utvalda vän,
vi får väl en gång mötas
hos Gud i himmelen.
18. I himmelen i högans himmel,
i himmelens trånga port,
där får du en gång svara för,
hur illa du haver gjort.»
19. »Ack, voj, jag stackars flicka,
hur illa jag har gjort,
den ena är jag förlovad med,
den andra ligger i blod.»

B.

Kimito. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. ∴ Jungfrun hon gångar sig på hög-
gan berg,
skådar i djupan dal, ∴;
∴; där fick hon se ett skepp gångande,
— uti frauriorej uti hoppssansej —
där de vackra matroserna va. ∴;

2. Det var den minsta matrosen,
som uppå det skeppet var,
han ville den jungfru trolova sig,
så unger som han var.

3. Och ungersven han sade: »Min
aldra käraste,
min aldra utvaldaste vän,
jag ämnar mig litet bortresa,
men kommer snart igen.»

4. Och ungersven drager de gullrin-
garna fem,
och träder på jungfrunes hand;
»Trolova du mig, min lilla vän,
det är vår kärleksband.»

5. »Vad skall jag svara moderen min,
när jag kommer hem igen?»
»Säg, ack säg, du lilla vän,
att du hittat dem i en grön äng.»

6. »Att för min mor så ljuga,
det går slätt intet an,
nej bättre tala sanningen,
det är kärleksband.»

7. Ungersven sade: »Min aldra käraste,
min aldra utvaldaste vän,
jag ämnar litet bortresa,
men kommer snart igen.

8. När ungersven var bortrester,
fick hon en annan vän,
den hon tillförene älskade
och älskar honom än.

9. När tre årena de voro förlidna,
kom ungersven igen,
så frågade han kär fadren sin:
»Hur mår aldra kärasten min?»

10. »Du har varit så länge bortrester,
i dag står din aldra käraste brud,
och vem kan bliva vännen din,
det vet allena Gud.

11. Ungersven gångar i kammaren in,
han kambar och krusar sitt hår.
Sen gångar han sig till bröllopsgård,
allt där som bröllopet står.

12. Sen tager han bruden i snövit
hand
och dansar med henne golvet omkring.
Så sakta som han dansade,
så bleknade hon på kind.

13. »Varför är du så bleker
och ej något röd?»
»De hava ej talat sanningen,
de hava sagt, att du är död.»

14. Ungersven han gångar i kamma-
ren in,
slår dören igen efter sig.
Sen sätter han sig på förgyllene stol
och skriver det långa brev.

15. När brevet det var skrivet
och timman var förbi,
sen drager han fram ett förgyllene svärd
och ränner det genom sitt liv.

16. När blodet det börjar rinna
som strida strömmar ner,
så låter han upp sin kammaredör
och bad sköna jungfrun kom se.

17. »Adjö min lilla ängel,
adjö min utvaldaste vän,
vi få väl en gång mötas
hos Gud i himmelen.

18. I himmelen i himmelen,
i himmelens trånga portar,
där får du en gång svara för,
hur illa du har gjort.

19. ∴; Ack hör ni, flickor unga,
hur ynkeligt det är, ∴;
∴; att tala med falska tungor
— uti frauriorej, uti hoppсансей —
och hava en annan kär.» ∴;

C.

Pörtom. Uppt. Hedberg.

1. Jungfran hon gångar sig på hö-
gandes berg
för att skåda en djupan dal,
där fick hon se ett skepp gångandes,
som fullt av grevar var.

2. Den lilla yngsta matrosen,
som uppå skeppet var,
han ville med jungfran trolova sig,
så unger som han var.

3. Så tog han av sitt finger
en ring av guld så röd
och satte den på jungfrans vänstra hand:
»Det är ju en trolovningspant.»

4. »Vad skall jag för min moder att
säga,
när som jag kommer hem?»
»Ack säj, ack säj, du liller vän,
säg, att du hittat den på en grön äng.»

5. »Nej för min moder att ljuga,
det går alls icke an,
nej bättre är att säga sant,
att det är en trolovningspant.»

6. Och ungersvennen ville sig bort-
resa,
ja, bortresa i åren tre.
Emedan hade jungfrun sökt en annan
till vän,
som uti hågen stod fast.

7. Då trenne år hade förflutit,
kom ungersvennen hemma igen.
Först hälsade han på svärfadren sin,
sen hälsade han på svärmodren sin:
»Hur mår aldra kärasten min?»

8. »Var haver du varit så länge?
I dag skall din kärasten stå brud.»
»Jag haver ju seglat på böljan blå,
och vågorna ha sköljt över mig.»

9. Och ungersvennen gångar sig i
brudahuset in,
ja, i brudahuset in.
Där lustade han sig att taga en dans
med gamla bruden sin.

10. Så tog han henne i sin snövita
hand
och dansade golvet omkring.
Så vackert som han dansade,
så bleknade hennes kind.

11. »Varföre är du så bleker,
varföre är du så blå,
som förr haver varit en vallmoneros,
som uti fågring stod?»

12. »Varföre skulle jag icke blekna,
varföre skulle jag icke blå?
De hava ju sagt, att du varit död
och vågorna ha sköljt över dig.»

13. Och ungersvennen gångar sig i
kammaren in
och smällde dörren om sig,
där satte han sig neder
att skriva ett skiljobrev.

14. Då brevet var fullskrivet
och timmarna voro förbi,
då drog han fram sitt förgyllande svärd
och stack i sitt unga liv.

15. Då blodet börjar att strömma
i stridan strömmar rus,
då ropte han efter aldra kärasten sin:
»Kom se, hur ynkeligt det är.»

16. »Kom se, kom se, aldra kärasten
min,
kom se, huru ynkeligt det är,
när blodet strömmar över hand,
kom se hur ynkeligt det är.

17. Kom se, kom se, alla jungfrur,
kom se, huru ynkeligt det är
att ha en falsk tunga i sin mun
och hålla två vänner kär.

18. En gång skall vi väl träffas
vid himmelens trånga port,
där skola de få skåda,
hur illa de ha gjort.»

D.

Gustavs, Storskär. Sj. A. Andersson, f. 1887. Uppt. Alfild Adolfsson 1928.

1. Det gick två jungfrur på högan
fjäll
för att skåda i böljorna ned.
Där fingo de se ett seglande skepp,
som fullt av matrosar var.

2. Den allra yngsta matrosen,
som uppå skeppet var,
han ville med jungfrun trolova sig,
så unger och skön som han är.

3. Sen tog han av sitt finger
en ring av renaste guld.
»Tag den, tag den, du lilla vän,
så knyter vi kärleksband.»

4. »Men vad skall jag om ringen säga,
om min moder spörjer mig?»
»Säg så, säg så, att du har hittat den
i skogens grönan lund.»

5. »Nej, för min moder att ljuga
det lönar icke sig.
Bättre är att säga,
att jag är trolovad med dig.»

6. »Men för jag lovt att resa
långt borta i främmande land.»
»Ja res, ja res, men kom igen,
ty då skall vårt bröllop stå.»

7. När tre år voro förlidna,
då kom den sjöman igen.
Han hälsar så vänligt på fadrin sin:
»Hur mår allra käristan min?»

8. »O, var har du varit så länge?
I dag står din käraste brud.
O, vem skall bliva dig till brud,
det vet allena Gud.»

9. Sen gick han in i sin kammare in,
drog bättre kläderna på.
Sen gick han in i brudsalen in
och förde en vals för sig.

10. Sen tog han bruden vid handen
och valsade runtomkring.
Men bäst som — — —
så bleknade hon på kind.

11. »O, varför är dina kinder så vita
för dom har varit så röf?»
»Jo, för att en annan har narrat mig
och sagt, att du redan var död.»

12. »Och haver en annan dig narrat
och sagt, att jag redan var död,
så innan solen har dalat sig,
så skall du se mig död.»

13. Men du skall väl en gång få
svara,
hur illa du har gjort.
Vi skall väl en gång få mötas
vid himmelens trånga port.»

14. Sen gick han in i sin kammare in,
slog dörren i lås efter sig.
Sen tog han fram ett timmeglas
och slöt det framför sig.

15. När glaset var utrunnet
och timmen den var god,
sen tog han fram sin breda kniv
och stött den genom sitt liv.

16. När blodet börjar att rinna
i strider, i strömmar och flod,
så ropar han: »Låt dörren opp,
låt bruden kom in och sel!»

17. Och bruden träder i kammaren
in.
O Gud, vilken syn hon fick sel!
Så går det till med var och en,
som sviker sin utvalda vän.

18. »Gu nåde mig, stackars flicka,
huru illa jag har gjort!
Den ena så är jag gifter med,
och den andra så ligger i blod.

19. Ack hör ni, flickor alla,
hur ynkeligt det är
att hava en falsk tunga uti sin mun
och hålla en annan kär.

20. I himmelen, i himmelen,
i himmelens trången port,
där får jag väl en gång svara,
huru illa jag har gjort.»

E.

Malax. Sj. »Lillstu-Ull». Uppt. Joh. Dahlbo 1882—83.

1. Jungfrun hon gångades på hö-
gande berg,
och skådar neder i djupan dal,
där fick hon se skepp gångandes,
som full med grevare var.

2. Den lilla yngsta sjöman,
som uppå skeppet var,
där ville med henne tro[lo]va sig,
så unger som han var.

3. Ungersven han tog upp en gulle-
ring
och satt uppå jungfruns hand.
»Tag den, tag den, lille ungermö,
det är ett kärleksband.»

4. »Vad skall för min moder jag säga,
när som jag kommer hem?»
»Ack säj, ack säj, du liller vän,
att du har hittat den på en grön äng.»

5. »Nej, för min moder att ljuga,
det går alls inte an,
nej bättre är att säga så,
det är ett kärleksband.»

6. Ungersven han ville sig litet bort-
resa,
han kommer så snart hem igen,

men när ungersven var där bortfarande,
fick jungfrun en annan vän.

7. Den hon tillförne älskat har,
hon älskade honom än gärn.
När tre år var där förliden,
kom ungersven hem igen.

8. Straxt hälsade han på svärfader
sin:
»Hur mår allra kärastan min?»
»Var haver du varit så länge bort?»
I dag står din käraste brud.»

9. »Jag haver ju varit på böljorna
blå
och tänkt att förråda mitt liv.»
Och nu han gångar sig i brudehuset in,
där lustar han att gånga en dans.

10. Där lustar han att gånga en dans
med unga bruden sin.
»Och varför är du så bleker,
och varför är du så blå?»

11. »Har någon annan narrat dig,
sen jag ifrån dig for?»
»Jo, de hava sagt, att du varit död,
och det har bedragit mig.»

12. Ungersven han gångar sig i kam-
maren in,
slog dörren i lås om sig,
där satte han sig neder
och skrev ett skiljobrev.

13. När brevet var fullskrivit
och sista timman var förbi,
då drog han upp sitt förgyllande svärd
och stack det gönom sig.

14. Och när blodet började rinna,
som strömmar strida stå,
då klinkade han på dörren sin
och bad sin vän kom se.

15. »Kom se här, svenska flickor,
hur yntjeligt det är
att hava en falsker tunga
och ha så många kär.

16. Men engång få vi råkas
vid himmelens tränga port,
där skall du väl svara för
vad du mig narrat har.»

17. »Gud nåda mig, arma jungfru,
vad gärning jag har gjort,
den ena är jag vigder med,
den andra ligger död.»

F.

Lojo. Uppt. Uno Stadius 1890.

1. Jungfrun hon gångar sig på hö-
gan berg,
hon skådar i djupan dal.
∴ Där fick hon se ett förgångande skepp,
som fullt utav grevar var. ∴:

2. Den yngsta, minsta greven,
som uppå skeppet var,
han ville den jungfrun trolova sig,
så unger som han var.

3. Så tager han guldringarna fem
och sätter på jungfrunens hand:
»Och trolova mig, du lilla vän,
det är ett kärleksband.»

4. »Men vad skall jag svara moder
min,
när jag kommer hem igen?»
»Ack säg, ack säg, du lilla vän,
att du hitta den i en grön äng.»

5. »Och lär mig icke att ljuga,
min moder allt förstår,
är bättre att tala sanningen
att en grev gav dem.»

6. När sju år var framliden,
kom ungersven fram igen.
Han fråga av sin kära svärfader:
»Hur mår allra kärestan min?»

7. »Du har varit så länge borta,
i dag står din käresta brud.
Och vem kan bliva vännen din,
det vet allena Gud.»

8. Och ungersven han gångar sig in
i bröllopsgård,
allt där som bröllopet står,
så tager han bruden i snövitans hand,
han dansade golvet omkring.

9. Så sakta som han dansade,
så bleknade hon på kind:
»Och varföre är du så bleker
och icke röd som förr?»

10. »De hava ej talat sanningen,
de ha sagt att du var död.»
Ungersven han gångar i kammaren
att skriva skiljobrev.

11. När brevet var fullskrivit
och timmen var förbi,
så tog han sitt förgyllande svärd
och stack det i sitt liv.

12. Nu börja blodet rinna,
som stridande strömmar rann,
sen sparka han upp den kammardörr:
»Stig in, min vän, och se.

13. Och se nu, flickor alla,
hur ynkeligt det är
att tala med falska tungor
och hålla mången kär.»

14. »Gud nåde mig, stackars flicka,
hur illa jag nu gjord:
den ena är jag vigder med,
där den andra ligger i blod.»

15. »Men engång få vi råkas
till Herrans starka hand,
där få vi genast språka,
vad vi ha lovat varann.»

16. Men engång få vi råkas
vid himlens trånga port,
;: där får du genomspråka,
hur illa du har gjort.» ;:

G.

Brändö, Åva. Sj. Aili Granberg, f. 1911. Uppt. Alfchild Adolfsson 1928.

1. Där stod en jungfru på brottande
berg
och tittade utöver ett hav.
Där fick hon se ett gångande skepp,
som fullt med grevar var.

2. Den lilla och den minsta
av alla grevar sju,
han ville med jungfrun trolova sig,
så unger som han var.

3. Och ungersven tager fram gull-
ringarna fem
och sätter på jungfruns hand.
»Ack säg, ack säg, du lilla vän:
jag har hittat i grönan äng.»

4. »Men till att ljuga för moder min
det går visst inte an.
Nej, bättre är att tala sant
och säga ungersvennen i namn.»

5. Och ungersven bad sin lärare
och till sin käraste vän:
»Jag vill en liten tid bortresa
men kommer snart igen.»

6. När ungersven var bortrester,
fick jungfrun en annan vän,
som hon förut har älskat
och älskade mer igen.

7. När tre år voro förflutna,
och ungersven kommer igen,
då går han upp till fader sin:
»Hur mår allra käristan min?»

8. »Du har varit för länge bortrester.
I dag står din kärista brud.
Men hon kan vara vännen din,
det vet allenast Gud.»

9. Och ungersven går i kammaren in
och kammar och kruser sitt hår.
Sen gick han upp till bröllopsgård,
allt intill där bröllopet var.

10. Och ungersven tar bruden i snö-
vitan hand
och dansar golvet omkring.
Så sakta som dom dansade,
så bleknade hon på kind.

11. »Varföre är du så bleker,
som förr har varit så röd?»
»Jo, därför att andra har narrat mig
och sagt, att du var död.»

12. Sen gick han in i kammaren,
slog dörren efter sig.
Där satte han sig på förgyllne stol
och skrev ett skiljebrev.

13. Och när som brevet var skrivet,
och timmen var förbi,
då drog han upp sitt blanka svärd
och rännade i sitt liv.

14. När blodet började rinna
som stridaste strömmars flod,
då drog han upp sin kammardörr:
»Kom, sköna jungfru, och se!

15. Ack, sen I, unga flickor,
hur ynkligt det är
att tala med falska tungor i mun
och ha en annan kär.

16. I himmelen, i himmelen,
i himmelens trånga port,
där skall du en gång få svara för
vad illa du har gjort.»

H.

Replot. Uppt. Wilhelm Sjöberg 1897.

1. Det var två såta vänner,
som höll varandra kär.
Den ena for till främmand land
ifrån sin fästemo.

2. Den ungersven skulle bortresa
allt från sin fästemo:
»Låt ingen dig bortlocka
till dess jag kommer igen.»

3. När ungersven var bortrester,
fick hon en annan kär,
som henne väl behagade
allt efter sitt begär.

4. När ungersven detta spörja får,
fick han ett annat mod,
han sadlade sin gångare god
och red till bröllopsgård.

5. När ungersven detta spörja får,
fick han ett annat sinn,
han vänder sina kläder
och går i brudsal in.

6. Så bad han att få dansa
med bruden en liten stund,
men hennes hjärta bävade,
och blek var jungfruns kind.

7. Så började han att dansa
den långa dans till slut.
»Och hör min sköna jungfru,
varför är hon så blek?»

8. Varför är hon så bleker,
varför är hon så blyg?»

»En annan har mig lockat,
när du var varest av by.

9. Jag må väl vara bleker,
och kinder intet röd,
de har ej sanning talat,
de sag det du var död.»

10. När ungersven hade dansat
den långa dans till slut,
så sprang han in i sin kammare,
slog dörren igen om sig.

11. Han satte sig att skriva
det långa avskedsbrev,
sen tog han fram sitt timmeglas,
som väntade på hans liv.

12. När glaset var utrunnet,
och tiden var förbi,
så tog han fram sitt förgyllande svärd
och rände i sitt liv.

13. När blodet börjar rinna,
som strida strömmar blå,
då tog han upp sin kammardörr,
bad sköna jungfrun se.

14. Så kommen flickor alla
och se, hur svårt det är
med falska tungor tala
och ha en annan kär.

15. Men vem kan hämta rosor
utav de hårda berg,
och vem kan finna kärlek,
där ingen kärlek är.

I.

Ur Bernt August Åkermans visbok, dat. 1843.

1. Ungersvän bad sin aldra,
sin aldra kärste vän,
∴ han ville så litet bortresa
men komma snart igen ∴:

2. När ungersvän var bortrester,
fick hon et annan kää, som hennes hjertta behagade
alt efter sit egit begär.

3. När ungersvän det fick vetta,
fick han et bedröfvat mod,
han bytte om sina kläder
där som brölloppet stod.

4. Ungersvän han gångar sig
i brudahuset in,
där lyster han at reda
en dans med brudan sin.

5. »Hvarför äst du så bleker,
hvarför äst du så blå?»
»Det hafver en annan mig låckat
när du for härifrån.»

6. Ungersvän går i kammaren,
slår dörren igen om sig,
så vänder han om sit timmerglas
och väntar på sit lif.

7. När ungersvän var in kommen,
han satte sig straxt ned,
så började han at skriva
det långa skiljobref.

8. När brevet var fulskrifvit,
och timmen var förbi,
så drar han ut sit gyllande svärd;
det sticker han genom sig.

9. När blodet börjad rinna
som strida strömmar blå,
så lättar han på dörren:
»Kom in, min vän, och se!

10. Nu ser i flickor alla,
hur ynkeligt det är
∴ at hafva två tungor i munnen
och hafva en annan kär» ∴:

J. (str. enl. A: 1—5, 6^{3,4}, 7—18). Vårdö. Sj. Serafina Björklund. Uppt. Otto Andersson.

K. (1—18). Ingå, Barö. Ur Johan Leonard Bredenbergs vishäfte, dat. 1874. Uppt. W. Brenner 1910—1913.

L. (1—5, 7—15, 19, 16). Snappertuna. Uppt. W. Brenner 1910—1913.

M. (1—15, 17, 18, 16). Nyland. Uppt. A. P. Svensson.

N. (1—5, 7—16, 18). Korpo; Houtskär. Uppt. L. W. Fagerlund 1878.

O. (1—3, 4^{3,4}, 6, 5, 7—16, 18). Replot. Uppt. Wilh. Sjöberg 1896.

P. (1—5, 7—9, 11—18). De tre sista stroferna överensstämma med motsv. strofer i var. Q. *Anm. av uppt.*) Ekenäs—Snappertuna. Uppt. V. E. V. Wessman 1917.

Q. (1, 2, 6, 3—5, 6a^{2,4}, 7—18). Snappertuna.

R. (1—16, 19, 18). Pargas. Uppt. Karl Ekman 1890.

S. (1—5, 7—13, 14^{1,2}, 15^{3,4}, 19, 18). Korpo; Houtskär. Uppt. H. Fagersten 1900.

T. (1—3, 6^{3,4}, 6 a^{1,2}, 8—17). Nagu. Uppt. K. P. Pettersson 1896.

U. (1—6, 8—16, 18). Föglö—Jomala—Lemland. Uppt. J. A. Sjöblom 1894.

V. (1—4, 8—10, 10 a, 11—16, 18). Saltvik. Sj. Ida Jansson. Uppt. okänd 1910.

X. (1—5, 6^{3,4,7,1,2}, 8—10, 12—14, 16, 14^{3,4}, 15^{1,2}, 18). Kvevlax; Korsholm. Uppt. I. E. Wik 1882—83.

Y. (1—5, 6^{3,4,7}, 8, 9, 11—16). Brändö, Fiskö. Sj. Anna Lindén, f. 1879. Uppt. A. Adolfsson 1928.

Z. (1, 2, 6, 3^{3,4,4,4}, 5, 7—18). Str. 7—9 och 13—15 enl. motsv. strofer i Q. *Anm. av uppt.*) Iniö, Norrby. Sj. Ilia Aarne, f. 1861. Uppt. A. Adolfsson 1928.

Å. (1—5, 6^{3,4,8,4}, 9—11, 13, 12, 14—16). Vårdö. Sj. Josefina Lindeman. Uppt. Fr. Andersson 1909.

Ä. (1—13, 14^{1,2}, 15^{3,4}, 17). Kvevlax, Vasator. Ur Karl Örn's visbok. Uppt. J. A. Nygren 1892.

Ö. (1—5, 8, 9, 13—16, 19). Pörtom. Uppt. Gabriel Krook.

AA. (1—10, 12, 12 a, 13, 14^{1,2}, 15^{3,4}, 16^{1,2}, 14^{3,4}, 15^{1,2}, 18). Korsholm. Uppt. Th. af Reeth 1891.

BB. (14—17, 19). Början överensst. med föreg. *Anm. av uppt.*) Korsholm, Veikars. Sj. Johanna Båsk. Uppt. Th. af Reeth 1891.

CC. (1—5, 6^{3,4,7,1,2}, 7^{3,4,8,1,2}, 8^{3,4,9,1,2}, 9^{3,4},

OTRYCKTA
TEXTER.
Översikt.

10—14, 15³, 16^{1,2}, 16³, 18^{3,4}). Munsala. Uppt. M. Thors 1890.

DD. (1—5, 6³, 48^{1,2}, 8^{3,4}, 9¹, 12^{3,4}, 10, 12—16). Malax. Uppt. Gustav Adolf Nessler.

EE. (1—8, 7¹, 10^{1,2}, 10³, 12^{1,2}, 12 a, 13—16, 18). Malax. Uppt. Eliel Aspelin 1870.

FF. (1—5, 6³, 48 a^{1,2}, 8—13, 14¹, 15^{3,4}, 16). Nykarleby. Sj. Jenny Danielsson, f. 1895. Uppt. Emil Johnsson 1922.

GG. (1—5, 6³, 8—14, 15³, 16¹, 16¹, 16^{3,4}, 19). Lappfjärd, Härkmär. Sj. Maria Bergström. Uppt. J. E. Wefvar 1875—76.

HH. (1—4, 4 a, 5, 6³, 48^{1,2}, 8³, 48^{3,4}, 9, 10, 13, 14 a^{1,2}, 14¹, 15^{3,4}, 16, 16 b). Replot, Vallgrund. Uppt. Karl Alfr. Castrén 1860-talet.

II. (1, 2, 3¹, 4^{3,4}, 8—16 18). Nagu, Väcklax. Sj. Johanna Laurén, 70—80-årig. Uppt. J. M. M. Tallgren 1911.

JJ. (1—3, 7¹, 8^{1,2}, 13, 14, 16). Borgå socken.

KK. (1—5). Vårdö. Uppt. J. Torckell 1893.

LL. (6³, 7^{1,2}, 8—15, 18, 16). Vårdö. Uppt. J. Torckell 1893.

MM. (1—3, 12). Närpes, Yttermark. Uppt. Else Tegengren.

NN. (3, 15, 16, 18). Oravais. Uppt. M. Thors 1890.

OO. (19 a, 19). Texten anges f. ö. översensstämma med Q). Korpo, Lohm. Sj. Elna Sjöfelt, f. 1888. Uppt. G. Dahlström 1923.

PP. (str. enl. H: 1—15). Pörtom. Uppt. Gabriel Krook.

QQ. (1—8, 10—15). Malax. Uppt. J. Klockars 1889.

RR. (1, 3, 2, 4—7, 9—11, 13—15). Lappfjärd. Sj. Hilma Smeds, f. 1882. Uppt. A. Adolfsson 1930.

SS. (1—15). Föglö—Jomala—Lemland. Uppt. J. A. Sjöblom 1894.

Avvikelser i J—00 enligt A.

¹ Flickan hon. . . M; Jungfrun hon. . . Ö, DD, EE; Ungersmön hon. . . S; [sig] K, N, JJ; åt högän b. J; högande b. L, M, GG; branthögan CC; branthöga FF; J. gångar s. p. berget O; Och jungfrun i högande loftet Å — ¹ Och skådar. . . L—N, T, X, Ö, DD, EE, GG—JJ, MM; Skådar ned i. . . Z; [i] d. d. HH; För att skåda i. . . U, AA, CC, FF; Till att skåda uti. . . V; Till att skåda [i] R; den d. dal R, S; en d. d. DD, GG; de d. d. II; i djupande d. M, Å; Till att skåda de böljorna blå KK; För att skåda sig litet omkring Y, Å; O. s. ut över ett hav Ö — ¹ Så fick hon där se. . . CC; si J; ett gungande s. J, L, T, FF, II, MM; seglande s. R, KK; förgångande s. M, P, Q, JJ; förgungande s. S; sjugångande s. GG; förgyllande s. V; ett skepp gångande X, EE; ett skepp gångandes AA, DD; ett skepp gungande HH; ett skepp seglande Ö; ett skepp kommande Y, Z — ¹ Som full med g. v. EE, GG; Det f. av g. v. HH; (ut)av grevar v. L, M, P, Q, U, Å, FF, JJ, MM; med sjömän var S, T, V, Y, Ö.

² Den lilla yngsta greven X, Z, Å, EE, HH; Den lille yngste g. AA; Den minsta yngsta g. U; Den yngsta och minsta g. L; Den allra yngsta herr g. N; Den allra yngsta g. R, CC, FF, GG, II; Den lilla och (den) yngsta g. DD, MM; Den lilla och den yngsta O; Den yngsta och den minsta P; Den yngsta och den äldsta Q; den yngste greven J, M; den minstaste g. Å; Den lilla yngsta sjöman Ö; Den allra yngsta sjöman(nen) T, Y; Den allra yngsta matrosen V; Den vackraste och raskaste sjöman S; Den yngsta greven som på skeppet var JJ;

När skeppet lagt till ankars och jungfrun steg ombord KK — ² S. uti s. v. DD; S. ut på s. v. HH; S. upp i det s. v. M, N, P, R, T, Å; Av alla de grevar sju O; Han ville den jungfrun ha JJ; Den allra yngsta greven som uppå skeppet var KK — ² H. v. den jungfrun. . . K—N, P—R, Y, Z, II; H. v. den j. t. [sig] JJ; Där ville han t. s. EE; H. v. nu trolova s. med jungfrun skön U — ² Så liten. . . Å; Så ung. . . FF; [som] HH; som hon var K, M, S, Ö, JJ.

³ Ungersven i samtl. var.; U. (han) tager (*el. drager*) upp (*el. fram*) guldringar(na) fem J—N, R, T, Y, Å, JJ; U. drog upp sina g. fem Å; U. drog fram en gyllene ring DD; Lille ungersven drog en gullering HH; U. tar ock en gullering EE; U. tog ringen av fingret S; Så tager (*el. drager*) han fram gullringarna fem P, KK; Så drog (*el. tog*) han fram (*el. upp*) gullringar(na) fem U, V, CC, FF; Så drog (*el. tog*) han fram (*el. upp*) en gullering X, Ö, AA; Strax drog han upp en förgyllene ring NN; Han tog en ring av sitt finger MM; Han tager av sitt finger O; Då stack han handen i sin ficka GG; Utav sin ficka tog han g. fem GG; [de] guldringarna fem Q — ³ Och satte på. . . U, Ö, AA, DD, EE, HH, MM, NN; Satte den på. . . S; Och satte dem V, Å; Och lade på j. h. II; Och sticker uppå j. h. J; Och spänner dem KK; p. sköna j. h. V; på (*el. i*) jungfrunes hand L, EE, KK; jungfrunens h. M, Q, Y; jungfrans Ö; En gullering så röd O; Och tog upp gullringarne fem GG — ³ Trolova dig. . . CC; ;: Tag den ;: O, S, T, Ö, AA, DD, EE, GG, HH, MM, NN; ;: Tag dem ;: V,

KK; Trolovad är du Z; (du) min lilla vän O—Q, S, T, V, Z, AA, CC, FF, MM, NN; du (*el.* min) liller vän Ö, GG; skön jungfru S; Tag dessa av en trogen hand II; Si det skall vara kärleksband Y; Se detta är ett kärlekens band Ä; Se här är min ära och här är min fröjd R; Så tager han fram de förgyllande band N — 3^a Detta är (nu) ett k. T, U; Se här är vår kärlekspant P; ett kärleksband V, II, NN; ett trolovningsband CC; en kärlekspant Q, Ö, DD, GG, HH, MM; en trolovningspant X, AA, EE, FF; vårt kärlekens land M; Som jag nu giver dig Ä; Emellan dig och mig Ä; Och bliv min fästemo Ö; Bliv sen min trogna brud S; Och sätter på jungfruns arm N.

4¹ Hur... J, L; moder min J—L, Ä; kär moder min J; för moder min P; säga (för) moder min R, U; säga (för) min moder AA, GG, FF; Men hur s. j. s. min moder Q; V. s. j. för min moder (att) säga V, Y, Ö, DD, EE, HH, KK;* Hur s. j. för min moder säga Ä, X; Nej tack min allra käraste O; När jag kommer hem till min moder S — 4² hem igen K, L, N, U, Ä, CC; hemman igen M; När som j. k. hem J, P—R, X, Ä, Ö, AA, EE—HH, KK; När j. nu k. hem V; När som j. till henne kommer hem Y; Jag det ej våga kan O; Frågar hon var jag ringen har fått S; ;:Säg det,: du lilla vän DD — 4³ ;:Säg så,: V, Y, Ä, Ö, KK; ;:Säg det,: EE, HH; ;:Ö säg,: du min l. v. FF; ;:Se det,: min liller v. GG; min kära v. Z; min l. v. L, P, V, Y, Ä, CC; lilla vännen min R; du har hittat den Ö; Säg att du haver hittat den S; Att du har hittat den DD; Ej annat skall du svara än N; *upprepn. av* 3⁸ O — Att du...N; Du hittan... K; Du hittad... M; Du h. dem U; Du hitta den EE; Du har h. den (*el.* dem) Q, FF; Du haver h. den P; Att du haver (*el.* har) hittat dem (*el.* den) V, X, AA, GG, KK; Att du h. den,R; Jag hitta den J; Att jag har h. Y; Säg jag har h. O; Jag har h. dem Z; Jag hittade det Ä; i en grön ä. O, Q, Z, FF; i grön ä. L, R, U; på en grön ä. J, Y, Ä, EE, KK; Att du har hittat den, hittat den HH; Allt uppå en grön ä. Ö, DD; I lunden där du gick S.

5¹ För min mor till a. ljuga Ä; min mor till att l. J, Y, KK; För moder min a. l. L; Att ljuga för min moder S; Nej att för m. m. N; så ljuga K, N, CC; Nej, förrän för m. m. så l. U; Att för fader, moder ljuga HH — 5² alls intet (*el.* icke) O, R, X—Z, Ä—AA, CC—EE, GG, HH, KK; slått icke N; visst intet J, Ä; väl intet FF; visst aldrig P; Det lönar intet sig S; Det kan hon väl förstå Q — 5³ Långt bättre... L; Bättre är

att... R, Y, CC, FF; Ty b. är (ju) J, S, X, KK; Nej hellre då O; att t. sant J, O, S, X, KK; Nej b. är a. säga sant Z, Ö, AA, DD, GG; Nej b. är a. säga (så) EE, HH; Nej b. att säga s. P; Bättre är då a. t. sanning N; Det är b. a. säga s. Z; Ty bättre är jag säger sant Ä; a. tala de sanningens ord Ä — 5⁴ Att den är GG; en kärlekspant P, Z, Ö, DD, EE, GG, HH; en trolovningspant Ö, X, AA; e. trolovningsband CC; vårt kärleksband J, K, M, KK; Att sjömannen har trolovat mig S; Jag har fått den av en unger sjöman Z; Än att ljuga för sin mor FF.

6¹ U. sad: allra käraste min M; O. u. sade: min käraste Q; U. bad nu allra kärestan U; U. frågar sin allra R; O. u. h. sade Z; sin allera K; sin kära O, EE; sin käraste AA; allra kärestan P, Z, Ö, DD, EE, GG, HH; en utvaldaste vän M, Q, Z, Ä; s. allera k. v. K; Och allra kärestan sin U; Och sade sin k. v. O — 6² Han ville sig... EE; Nu skall jag l. b. T, U; Jag måste l. b. II; Jag ämnar mig l. b. M, Q, Ä, CC; Jag ämnar litet resa bort Z; Jag vill en tid b. O; Ungersven han skulle litet resa bort J; Och ungersven han tänkte sig b. X; Ungersven skulle l. b. LL; Ungersven ville s. l. bortresandes DD; Liten ungersven han måste l. bortfara HH; Om han litet skulle få b. R; Att få göra en resa bort AA — 6⁴ Och (Men) komma snart hem i. J, Y, Ä; O. komma hem i. U; Men komma s. i. K, GG; Men komme s. i. R; Men komma hem innan kort AA; Han k. s. i. HH; Jag k. (väl) s. i. O, CC; Skulle komma s. hem i. LL; Två år ja, eller fler X.

6¹ Skänk aldrig bort ditt hjärta T — 6² Ät någon falsker vän T; Ack vill du min allra käristans vän Q — 6³ Jag skulle litet bortresa Q — 6⁴ Men kommer snart igen Q.

7¹ bortrest O; N. u. varder bortfarande EE; N. ungersvennen haver resit bort AA; Ungersven skull ut att bortresa S; Men emellertid fick hans lilla vän sig LL; Emellertid, emellertid Y — 7² F. jungfrun... N, O, X, AA; Tog hon... Y; Så fick h. e. a. till vän CC; F. jungfrun e. a. kär EE; En annan kärare v. LL; Men hon kommer nog snart igen S — 7³ Som h. tillförne älskat (har) J, N; tillförne M, Q; älskat L; förut älskat P; älskat har R, EE; Som h. förut O, AA; har älskat O; mer älskade AA; Då kom där en annan vän S — 7³ O. ä. nu igen J; O. ä. mer igen O; Hon... K, P, Q, R; Hon ä. h. så gärna EE; Som jungfrun har älskat förr S; Än som den ungersven AA.

8¹ två år J, LL; sex år Ö; sju år U, Y, JJ; När som åren X; v. förlidna L, S, V,

* *Vid upprepn.:* min fader... HH.

AA; voro förlidna K, M—P, T, U, X, Å, CC; blevo förlidna Y; har varit f. FF; voro förflutna Q, Ö; varder förfluten EE; v. framgångna R; v. framlidna LL; voro framliden JJ—8^a K. u. hem igen J, N, P—T, X, Y, DD, EE, GG, LL; Kommer u. igen M; K. ungersvennen igen Ö, AA, FF; Och u. kommer i. O; Då k. ungersvennen hem (i.) U, HH; [sen] K, L, Å, CC, FF, II, JJ; K. unga sjöman hem V; Så är jag hemma igen FF—8^a Och hälsade L; Då hälsade (*el.* hälsar) han Ö, AA, DD, EE; Straxt hälsade h. X, HH; Då mötte h. DD; Så frågar h. K, N; Så frågte h. M; Och f. av V; Sen gånger han (sig) till R, LL; Då gånger han sig till J; Då går han upp till sin fader O; fader sin P; kär fader s. h—N, V, Å; kär fadren s. Q, R, S; kära fadren s. J, LL; av fadren s. T; käre fadren s. U; på s. sin X, Ö, AA, DD, HH; svärmodren s. (*vid upprepn.*) HH; Då gick han (upp) till Y, Å; sin svärfaders gård Y; sin s. in Å; Då gångade (*el.* gånger) han sig FF, GG; till svärfaderns gård FF; in i svärgården in GG; Då går han till sin faders hus II—8^a Och frågar hur . . . II; käraste min M, O, HH; kärasten m. X, Ö, DD, EE; aller k. m. R; Var är aller . . . T; Hur lever vännen m. U; Och hälsade goddag GG; För att hälsa på sin vän Y; Till att hälsa uppå sin vän Å; Att hälsa på honom igen J; För att hälsa på sin käraste brud FF; För att se sig litet omkring LL.

9^a Var haver (*el.* har) du varit . . . R, T, Ö, GG, LL; Vi har du varit . . . X; Varför har du varit . . . Y, AA, CC, HH; så lång HH; Ungersven har v. för länge Å; bortrest Y, Å; för länge b. O; för länge borta J, S, U; [bortrest] T, Ö, FF—HH, LL; borta CC, II; bort X, AA, DD, EE—9^a I d. skall d. (allra) k. stå brud AA, HH; Hans (*el.* Din) käraste stå brud i dag GG; d. käraste K, M, O, X, DD—FF; din allra käraste CC; allra kärestan P, Q, V; hans kärasta Å—9^a Men v. skall . . . L, Å, II; Vem nu skall . . . Y; V. skall bli din kärasta J; Men v. som skall bli hans kärasta nu Å; V. som k. b. kärestan d. N; Men ho k. vara v. d. O; Vem hon skall få till v. sin U; Hon kan väl b. v. d. P, Q; O. v. som nu blir allra kärestan T; Dock vem k. b. v. min på denna jorden här CC; O. nu så haver du ingen annan kär S; Nu får du gå till bröllopet V; Jag haver ju varit (*el.* seglat) på böljorna blå X, Ö, AA, GG, HH, LL—9^a D. vete . . . T; D. vete endast Gud U, Å; allenast O—Q, II; D. v. visst Herren Gud S; D. v. allra käraste Gud FF; Och se där din förra brud V; Sen jag för härifrån Ö; Dit jag skulle bortgå GG; I städer som på land LL; Uti det vilda hav

AA; Och haver ja vågat mitt liv HH; Där mången har mistat sitt liv X; När du varit borta så lång PP.

10^a går O; Då gick han sig V, CC; Då gånger han sig X, GG, LL; U. han g. sig AA; i brudhuset in X, AA; i sin kamma-re in LL; åt k. in J, II; åt k. T; i k. in L, N, O, Q—S, V, Z—Å, CC, FF, GG; Ungersvennen g. sig i brudhus DD, EE; Lilla u. han gingo sig in i brudhus HH; U. han gånger sig på k. sin U—10^a kambar J, Q, GG; och krusar s. h. J, L, N, O, S, V, GG, II; För att kamma o. krusa s. h. T, U, Å, FF, LL; Han krusar, han kammar s. h. R; Själv k. han o. krusar s. h. CC; För att skåda vännen sin AA; Ja, i brudhuset in X, DD, EE, HH—10^a Sen går . . . II; Sen gick han upp till b. O; Sen gick han sig t. bröllopet V; Så gick han till bröllopsgården upp U; [den] b. K, L, N, T, Å, II; på [den] b. M; till brölloppsalen in J, LL; (in) i brölloppsalen in Å, GG; [den] bröllopets gård Q, Z, CC, FF; [den] brudens gård R; på jungfruns gård S; Det lyster honom X; Då löste (*el.* lyste) han AA, DD; Där lyster han EE; att dansa en dans X, DD, EE; att få leda en dans AA; Strax längtade han att taga en dans HH—10^a Där b. det står L; Där (som) b. skulle stå U, CC; Ja, som b. stod FF; A. intill där bröllop står O; b. står J, K, M, N, Q, R, Z, Å; Stod bruden mitt i en ring LL; För att vännen sin träffa få T; För att dansa med lilla vännen sin V; För att se sig litet omkring Å; Och hälsade goddag GG; Med unga bruden sin AA, DD, EE; Med forndna bruden sin HH; Med allra kärasten sin X.

10 a Då gick han sig till bröllopet och gick uti brudsalen in. Där fick han se allra kärestan sin, som satt mitt uti en ring V.

11^a Så tog. . . U, CC, II, LL; Och tar b. Z; Han tar unga b. P, Q; Ungersven tog jungfrun J, Å; Ungersven tar b. L, O; i snövit h. J, O, Å; i snövita h. U, Z, Å, CC; i snövitan h. K—N, P—R, T, II, LL; Då t. h. i jungfrunes snövita h. S; Då t. h. jungfrans snövita h. FF; Och ungersven t. jungfruns snövita h. Y; Han tog uti hennes snövita h. V; Då tog h. b. (*även* brudgummen) vid handen GG—11^a Och dansar. . . J, N; H. dansade. . . K, L, O, R, S, Å, II; Och dansade. . . M, T, U, Y—Å, CC, FF, LL; Och valsade GG; Och d. ett varv kring golv P, Q; g. ikring O—11^a som de d. J, V, Y, Å; som h. valsade GG—11^a S. b. hennes k. J, Y, LL; S. blekna jungfruns k. Å; Blev jungfrun blek om k. V.

12^a Min vän varför. . . S; Vadföre. . . Z; V. ä. d. vorden så b. N; Varför ä. d. s. blek i dag V; Varför rodnar du och bleknar LL—12^a O. är allo intet r. Q, CC, II; Du är ju

alls intet r. S; O. icke mera r. L; Varför(e) är du så blå X, AA, DD; Som förr varit N, R, GG; rosenderöd N, GG; rosenröd R; Som förr har varit så r. P, T—V, Y—Å, FF, LL — 12^a Därför att de talat osanningen T; För att de har t. osanningen V; För att folket har narrat mig Y; De andra hava narrat mig N; En annan haver lockat mig MM; Ja det haver en annan narrat mig U; Har någon varit och bedragit dig FF; D. h. skrivit åt mig falska brevena P; Det kom ett falskt brev ifrån dig LL; Du må väl vara X; Vad skall jag icke vara AA; både bleker och blå X, AA; Jag må väl rodna och blekna DD — 12^a De sagt. . . K, M, N, Å; De ha sagt. . . J, L, O—S, Z, CC, FF, GG, II; Och sagt att. . . T, U, Y, Å, MM; [att] d. varit d. O, R; är död P, Q, Z; vart död M; Och sagt du har varit d. V; Som sade du v. d. LL; Efter du trolöser är X; Då jag trolövar är AA; När som jag trolövar var DD.

12^a Vem haver nu bedragit dig AA; Har någon annan narrat dig EE; Hur kunde du väl säga OO — 12^a Sen jag ifrån dig for AA, EE; Att jag har varit död OO — 12^a De hava (*el.* haver) ju sagt att du varit död AA, EE; Som haver skrivit så många brev OO — 12^a Och det har bedragit mig EE; Just det bedrog ju mig AA; Till dig min lilla vän OO.

13^a *vers* 10¹ *upprepas* i J, K, M, R, S, U, V, Å, CC, FF, II; gick O, JJ; åt k. T, Y; åt k. in N; Sen gånger han sig P, Q, X, LL; i en k. in LL; Så gick han in i k. (in) Ö, GG; Lilla u. han gingo sig i. . . HH — 13^a Slog d. till o. s. J; Slog d. till igen L; Slog d. hårt o. s. S; Slog d. (igen) efter s. O—Q, CC; Slog d. efter sig igen T; Slog. . . II, JJ, LL; Slog hastigt d. . . FF; S. d. i lås om s. X, Ö, AA, DD, EE, HH; Och slogo d. om sig GG; Och satt d. . . V; För att skriva ett skiljebrev Y — 13^a S. s. h. sig. . . J—M, II; Han s. sig N; Där s. h. sig Ö, S, Å; Då satte han sig U, X, CC, FF, GG; S. satte h. sig ned(er) T, Ö, AA, DD, EE, HH; Han satte sig ned V, LL; Han sätter sig ned JJ; p. förgyllande s. K, L, N, O, U, V, JJ, LL; förgyllande s. M, GG; en förgyllne s. HH; förgyllande skrin T; att skriva S, X; Emellan sig och sin lilla vän Y — 13^a Och skrev U, V, Ö, AA, CC—EE, LL; O. skrevo GG; O. han skrev HH; Till (*el.* För) att skriva R, FF; Att skriva T; de l. b. J; det l. b. K—N, U, Å; e. långt skiljebrev JJ; e. skiljebrev O—R, T, V, Ö, AA, CC—II, LL; Det långa skiljebrev S; Ett brev åt vännen sin X; Som han tillföre haft Y.

14¹ När b. var fullskrivet J, L, N—P, R, T—V, Y, Å, Å, AA, CC, EE, GG, II, JJ,

LL; När b. var fullt skrivet S; När b. det var skrivet K, M, X, Å, BB; När b. det voro skrivet Q; När b. varder fullskrivet DD; När b. var färdigt FF; När som glasets var utrunnet HH — 14^a timman J, K, P, Å, DD, GG; timmarna V, Ö, AA, CC; voro f. Ö, CC; gått förbi S, A, II; O. t. den runnit ut T; O. tiden led förbi JJ; O. t. redan var slut FF; O. timme-glasets runnit ut LL; Och det var ömkerlig BB — 14^a Då drog. . . O, U, X, AA—CC; Då drogo. . . DD, EE; Då tog. . . T, V; han upp. . . J, O; fram L, P, Q, U, X, Ö, AA, DD, LL; [ut] K, M, T, V, Å, CC, GG, JJ; förgyllene J, L, P, Q, T, U; förgyllende M, GG; förgyllne Y; förgyllande K, BB, DD, EE, LL; ett förgyllande s. U, V, AA, JJ; blanka s. O; S. tager h. sin förgyllande kniv N; Då ränner han med sitt g. s. II; S. vände han om sitt timme-glas *altern.* i R; *vers* 10¹ *upprepas* i X — 14^a O. träder i. . . L, P, Q; O. rände i. . . O, U; O. stinger det i. . . LL; O. stack (det) R, T, V—Y, Å, Ö—EE, GG; igenom sig R, Y, Å, Ö—BB; igenom s. l. T, V, X, GG; i sitt unga liv CC—EE; O. sticker genom sig J; O. sticker den genom s. l. N; Mitt igenom s. l. II; Och väntade på s. l. *altern.* i R; O. bad alla flickor komma si X.

14^a Och han drog nu fram ett timme-glas HH — 14^a Då han sig satte att skriv HH.

14 b Och strax han drog fram ett skönt gyllene svärd. Och därmed han borrade bröstet uppå sig och dödde så på stund HH.

15¹ började O, R, T, Y, Ö, NN; [att] J—R, U, V, Y, Å, Ö, II, LL, NN; Strax började blodet a. r. AA; När blodet BB; b. på att rinna BB, DD, EE — 15^a S. strida s. ner (*el.* ned) K—M, P, Q; S. strida s. fler EE; S. strida s. gå N, LL; S. strida s. klar R; S. strida strömmars flod O; S. s. strömmarna ned Y; S. strömmar i en fors AA; S. strömmar strida mot V; S. i striden strömmen gör II; I strida s. ned T; I strida s. var J, NN; Likt stridda strömmarne Ö; Liksom vattnets stridiga ström DD; Och strimma, strittra så U; Det svallar liksom en ström X; Han var så ömkerlig BB; Och svärdet mitt uti Å — 15^a Då drog han. . . O, CC; Så slog han. . . Y, GG; Då tog han. . . AA; Då lät(o) han. . . V, HH; Så lade han. . . U; Då öppnar han. . . P, Q, LL; Då öppnade han. . . Ö, FF; Då sparkar han. . . L, R—T, TT; sin kammardörr *i samtl. var.*; Då öppnade h. på dörren BB; Då blänkade han uppå dörren sin DD, EE; Så lossar han på dörren NN — 15^a B. s. flickor se U; B. sin kärast AA; B. unga kärast DD; B. alla flickor CC, FF; B. unga vännen HH; B. lilla vännen R;

B. sin vän Ö, EE, II; Ber sin vän P; Ber unga bruden att s. Q; kom se M, P, R, Ö, CC, EE, FF, HH; kom si AA, DD, II; stig in V; B. falska fröken se J; B. jungfrun in till sig Å; Och bad kom se, kom se GG; Och lät s. j. se LL; Kom s. j. och se O; Kom hit, min vän, se på (el. och se) N, S, Y, BB, NN; Stig in lilla vännen och se L; Lilla vännen kom och s. T.

16¹ Ack se(r) ni J, BB; Ack sen I O, R; Ack se nu FF; Ack sen, ack sen nu X; Se på nu NN; Och sen nu N; Och hör ni K, M, U; Kom se (el. si) nu Ö, EE; Kom se I CC; Kom se här Z, DD; Kom nu så här HH; Kom hit här V; Kom se, kom se (nu) AA, GG; Ja kommen hit T; Kom hit, skön jungfrur alla Y; Ack si här, jungfrur alla Å; Ack sir ni mina f. alla II; Se här nu, I jungfrur alla LL; flickor alla J, N, R, T, V, Z, BB, CC, FF, HH, JJ, NN; flickor unga L, U; unga flickor O, Q; flickor all X, GG; vänner alla Ö; svenska flickor DD, EE; du söta jungfru AA; [så] u. K, M — 16² Ymkeligt d. ä. K; Huru ynkligt d. ä. DD; Att se hur. . . HH; Och se hur. . . T, V; h. ynkligt är Y; ynkligt J, L—O, Q, R, U, X, Z, Å, BB, CC, EE—II, NN; ömkligt V; farligt d. ä. T; Kommen alla in och sen JJ; Och alla vänner här AA — 16³ med falsk tunga L, N, V, Z, BB; m. en falsk tunga Q, GG; m. falsker tunga K, M, R, U; m. två tungor J, Å, LL; Att hava en falsk tunga Ö, DD, EE; A. hava två f. t. HH; A. hava två tungor uti sin mun X, Y, CC, FF, NN; A. med falsker tunga tala O; Hur ömkligt är tala m. falsk tunga JJ — 16⁴ Och ha. . . K, Q, Z; Och hålla J, L—O, R,

T—Y, Å, BB—JJ, LL, NN; två^rgossar kär J, Å, LL; två vänner k. T, V, X, CC, FF, NN; mången k. O, BB, DD, EE, HH; O. hava många vänner så k. Ö.

17¹ Adjö, adjö m. ä. J; A. nu alla flickor Q; A. nu flickor alla Z — 17² [du] J, K, M, Å; Adjö min otrogne vän Q, Z; Ja en gång få vi träffas Q, Z; träffas J, M; mötas åt K.

18¹ I himmelen, i himmelen J, K, M—O, Q, R, U—X, Z, II, LL, NN; Men en gång S, AA, BB, EE; skola vi mötas S; skola vi råkas BB; få vi träffas AA; får vi råkas EE — 18² Vid. . . AA, EE, LL; himlens J, O, S, NN; smala port X; tränga dörr BB, EE — 18³ I himmelen där. . . R; Då skall du. . . EE; Där skall du. . . O, Q, U; Där skola vi S, X, BB, NN; få svara för O, Q, S, U; alla få se X; alla få veta NN; få lönen BB; D. få vi en gång svara II; Då få vi se vem som orsaken är AA; En gång skall du s. f. CC — 18⁴ Vad illa d. har g. M, U, CC, LL; H. i vi ha g. X, II; Allt illa som vi ha g. S; För allt vad v. ha g. BB; Vad var och en har g. NN; har g. J, K, N, O, Q, V, EE; Vem som bedragit dig AA.

19¹ Gud nåde mig L, R, S, BB, OO; staccars jungfru BB; Men ack mig s. f. T; Voj mig nu s. jungfra Ö; Åh, åh j. arma f. GG — 19² H. i. j. har burit mig åt OO; Vad gärning j. nu g. Ö; H. jag haver bärgat mig R, S; Vart skall jag taga väv GG — 19³ D. e. står (el. är) jag L, R, T, GG, OO; viger med L, R, T, OO; viger vid BB; viger för GG; D. e. står jag vid, därför O — 19⁴ simmar i b. L; ligger död S, T, Ö, BB, GG; l. på bår OO; han ligger i lik R.

Avvikelser PP—SS enligt H.

1¹ söta v. PP, QQ, SS — 1⁴ s. fästevän SS.

2¹ När ungersven. . . RR; D. ungersvennen. . . SS — 2² Ifrån s. hjärtans vän PP; Ifrån s. hjärtans kär QQ, RR; Från sin vän SS — 2³ L. i d. förföra SS.

3² e. a. vän RR — 3⁴ sitt behag RR.

4³ H. s. upp s. g. PP, QQ; grå PP, QQ, SS; H. s. på g. grå RR — 4⁴ Red sig dit PP; Red dit där RR; Red dit SS; bröllopet stod PP, RR, SS; Red sig t. bröllop stod QQ.

5¹ detta veta fick PP, QQ, SS; N. u. kom till brudens hem RR — 5² annat mod RR — 5³ vände PP—SS — 5⁴ O. gick i brudstugan i. PP—SS.

6² [en] PP, QQ; e. kort s. RR — 6⁴ hennes kind SS.

7¹ S. börja hon. . . PP; börjar QQ — 7⁴ V. ä. k. k. b. RR.

8¹ blek QQ — 8³ E. annar SS — 8⁴ Sen

d. v. r. från mig PP, SS; Han sade du var död QQ.

9² O. k. k. PP, RR; icke r. PP, RR, SS — 9³ En annan har mig PP, RR, SS; lockat PP, SS; bortlockat RR — 9⁴ Han sade du. . . PP, RR; Och s. att du. . . SS.

10¹ Och n. han h. d. PP—SS — 10² Sprang ungersven PP—SS; i kammaren PP, QQ; till kammaren SS; in i kammaren in RR — 10⁴ [igen] SS; in om s. RR.

11¹ tinglas SS — 11⁴ väntar PP—RR.

12² [fram] QQ; gyllene s. PP, SS — 12⁴ O. stack (det) uti QQ, PP, SS.

13² S. stridda s. plå PP; plå(r) QQ, SS; s. fler RR — 13³ Så öppnar han dörren QQ; Så öppnade han dörren PP, RR, SS.

14² Och sen. . . PP, QQ — 4⁴ O. hava andra k. PP.

15⁴ D. i. k. finns RR.

68. Axel och Valborg.

- a. HI, S. L. S. 82, 378. (A)
b. PO, Nyl. III, 41. (B)

MELODI.
Översikt.

a. Åb, Hitis, Rosala.
Sj. Emma Nyberg.

Uppt. O. R. Sjöberg 1880-talet.

Varianter.

De två vän - nas syst - rar i hö - - - gan sal, de
spe - la - de gull och gull - tär - na. På gol - vet så
gån - gar de bar - - nen små, de lek - te med äp - pel och
tär - na. Men lyc - kan vän - der sig of - - ta om.

b.¹ NI, Pojo.

De lek - te gull - tär - ning vid bre - dan bord i lust och
gläd - je med al - - la. De fru - ar tven - ne med ä - - ran stor, så
un - der - ligt le - ken mänd fal - la. Lyc - kan vän - der sig of - ta om.

- A. HI, S.L.S. 82, 122. (a)
B. PO; PÅ, Nyl. III, 41. (b)
C. NI, Svenssons saml. 6, 83.

TEXT.
Översikt.

¹ Orig. tonart D-dur.

A.

Hitis, Rosala. Sj. Emma Nyberg. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. De två vennas systrar i högan sal,
de spelade gull och gulltärna,
på golvet så gångar de barnen små,
de lekte med äppel och tärna.
— men lyckan vänder sig ofta om. —

2. På golvet gångar de barnen små,
de lekte med äppel och tärna.
In kom herr Axel Toreson,
han älska den ena så gärna.

3. Han tog en ring utav sin hand,
bad barnet skulle därmed leka.
Därtill växte hon i ålder och förstånd
de gjorde hennes kinder bleka.

4. Herr Axel han drager av landet ut,
honom följde stor tukt och ära.
I klöstret så satte de hans unga brud,
att hon skulle sömnen lära.

5. I klöstret så satt hon i elva år,
tills Gud hennes moder månd kalla.
Så togo drottningen henne uti sin gård,
hon henne ock bäst månde falla.

6. På kejsarens gård herr Axel var,
hans spårar som guld månde glimma.
Sitt svärd han vid sin sida bar,
och lät sig rikeligen finna.

7. Herr Axel han vilar så sötelig,
allt som en herre bör tömma.
Han haver ej ro om natten hos sig
allt för sina starka drömmar.

8. Herr Axel han vilar så sötelig,
han vilar på silke det fina.
Han haver ej ro om natten hos sig,
han drömmer om fästemo sina.

9. Han drömmer om jungfrun Val-
borg¹ fin,
i sinne var klädd med ära.
Hos henne hade Håkan, konungens son
en bön av henne begära.

10. Om morgonen ganska bittida,
förrän lärkan sitt stämmande höjde,
uppstod herr Axel så hastelig,
sig snarlig i kläderna förde.

11. Lätt fort han salade sin gångare
grå,
han lyster åt lunden utrida.
Sin underliga tankar för huvudet slår,
att lyss uppå fåglar, som glida.

12. Som nu herr Axel Toreson,
kom uti rosendelunden,
där mötte honom en pelegrim from
uti den samma stunden.

13. »I varen väl mött, gode pelegrim
from,
vart hän står din begäran?
Ifrån mitt land du komma månd,
dina kläder mig det lära.»

14. »Norge det är mitt fädernesland,
jag är utav gilliste stämna.
Till Rom har jag med mitt ärende för
sann,
om jag kan påven finna.»

15. »Äst du kommen av gillist släkt,
så äst du dock min frände.
Har stoltan Valborg mig förgätt,
säg mig om du henne känner?»

16. »Skön Valborg lever mycket väl,
jag henne så väl månde känna.
Det är så mången riddare from,
som sätter sin lit till henne.

17. Skön Valborg lever mycket väl,
den skönaste jungfru bland alla.
Hon tjänar nu hos vår drottning själv,
hon henne bäst månde falla.

18. Uppvuxen är Valborg skön jung-
fru försann
som liljan fagrast på kvisten,
bland alla jungfrur i detta land
ej skönare jag nånsin visste.

¹ I handskriften växla skrivsätten Valborg och Vallborg, Hellfred och Hellfrid.

19. Gull har hon om sin vita hand,
i pärlor så flätar hon sitt hår.
Herr Axels brud av alla män
de källa henne vart hon går.

20. De kalla henne herr Axels fäst-
mö,
och göra därav stort glam.
Mén henne är av Håkan, konungens son,
jag menar, att han blir hennes man.»

21. Detta var herr Axel Toreson,
han kläder sig i skinn,
så går han sig uti salen skön
för romerska kejsaren in.

22. Väl sitter här kejsar Henrik så
from.
»I ären så väldiger herre.
Urlov att resa jag beder om nåd
till fäderneslandet kära.

23. Från mig är fader och moder död,
i fara står gods i det bästa,
men mig tvingar mest min fästemo,
en annan vill henne bortfästa.»

24. »Urlovet skall du gärna få,
själv skall jag dig det giva,
om du tillbaka komma må,
din plats skall uppen bliva.»

25. Herr Axel han rider av kejsa-
rens gård,
honom följde en så hederlig skara,
och alla som voro i samma gård,
böds honom av hjärtat väl fara.

26. Herr Axel red av kejsarens gård,
honom följde trettio svenner,
men när som han kom till moderens
gård,
så redo den herren allena.

27. När nu herr Axel Toreson
kom fram till Borgeled,
uti stod fru Hellfred, hans syster sann,
som vilade därvid.

28. Uti stod fru Hellfred. »Syster min
nu väntar du mig icke komma.
Hur mår nu Valborg, jungfru fin,
min ros och dygdiga blomma?»

29. »Skön Valborg lever mycket väl,
den skönaste jungfru bland alla.
Hon tjänar nu vår drottning själv,
hon henne ock bäst månde befalla.»

30. »Å hör du, fru Hellfred, syster
min,
du säj mig nu råd i det goda,
hur jag skall få tala med fästmo min
att ingen man det förstode?»

31. »Du kläd dig uti silke och gull
samt sammet uppå dig drag;
du säg dig vara med hemliga bud,
tala med den jungfrun i dag.»

32. Herr Axel han rider över drott-
ningens gård,
ja ända till höga lofts språng.
Där mötte honom drottningens jungfru-
na skön,
de kommo ifrån attonsång.

33. Han räckte skön Valborg snö-
vitan hand, — med äran —
och talte till henne så:
»Jag är fru Hellfreds sänningebud
att låta eder något förstå.»

34. Hon bröt det brevet upp så stort,
hon las det ut med allo.
Däruti stodo de bästa älskones ord,
som han dem kunde uttala.

35. Däruti så lågo gullringarna fem,
voro gjorda på sättet det bästa.
»Dem giver er Axel Toreson dem,
som eder så ung månde fästa.

36. Ni loven att vara min fästemo,
det skolen I hålla med ära.
Jag sviker ej eder på världsens ö,
det lovar jag eder min kära.»

37. Så följdes de över den breda bron,
som Gud gav dem till råda.
De lovade varandra sin ära och tro,
och eder så svuro de båda.

38. Herr Axel han rider av drottningens gård,
han var så glader till mods.
Hans fästmö uti höga loft stod,
hon både lekte och log.

39. Herr Axel han vilar så sötelig
och vilar på silke det fina.
Han haver ej ro om nattetid,
han drömmer om käristan sin.

40. Donna den hedra, ädla mö,
en ed de svuro tillsammans:
i äran så ville de båda dö
och leva tillhoppa med gamman.

41. Det stodo uti månader tre,
ja, väl i månader nio.
Elva grevsöner gingo där fram,
som månede om henne bedja.

42. Elva voro de riddarematk [?] till henne i ära månd gilla.
Den tolvte var Håkan, konungens son,
han bad henne arla och särila.

43. »Hör ni Valborg, jungfru god,
om ni ville bliva min kära,
så tager jag eder till drottningen min
och kronan av röda gull bära.»

44. »Hör ni, Håkan, konungens son,
detta kan icke så gå,
min tro har jag lovat herr Axel så from,
det går jag aldrig ifrån.»

45. Fast vred blev Håkan, konungens son,
och kläder sig uti skinn,
så går han uti salen skön,
för sin kära moder in.

46. »Väl sitter I här, kära moderen min,

vad råd månden I mig bete?
Jag beder om skön Valborg fin,
hon bjuder mig spott och spe.»

47. »Har hon sin tro bortlovat för-
sann,
så bör hon det hålla med ära.
Här är väl flere av grevestånd,
så mäktig som hon månede vara.

48. »Väl är här grevedöttrarna fler,
så sköna och så rika,
men ingen så skön som Valborg är,
ej heller så dygderika.»

49. »Med makt kan du icke henne få,
ty detta är stor skam att höra.
Med vapen, om du henne vinna må,
kan du herr Axel ock röra.»

50. Fast vred blev Håkan, konungens son,
och vrede så gick han ut.
Där mötte honom hans skriftefar from,
och han som kallades svarte brå Knut.

51. »Vi går den herren så sorgelig fram,
varthän står hans begäran,
är honom påkommen någon motslem,
så sägen I det min herre?»

52. »Stor motgång är mig kommen uppå,
som tvingar mig allra mest;
men skön Valborg kan jag icke få
herr Axel han haver henne fäst.»

53. »Har nu herr Axel skön Valborg fäst,
han henne ej him skall föra.
Deras himkomst ligger i klöstret här-
näst,
som vi skola se och höra.

54. Detta var Håkan konungens son,
han talte till tjänaren så:
»I bedjen jungfruns morbröder två,
inför mig i stugan ingå.»

55. De äldle herrar och grevar försann,

de ställt sig vid bredan bord:

»Vår nådige herre har sänt oss ord,
han säger oss sin begäran.»

56. Eder systerdotter skön, med henne
leva i ära

eder jag beder.

Med henne ej sön,
det är min högsta begäran.»

57. Svarade hennes morbröder då,
de blevo så glada till mods:

»Väl är Valborg född, ty sen
en konung, som lovar henne tro.»

58. De ädle herrar och grevar försann,

de kläda sig uti skinn.

Så gå de uti salen skön
för drottning Malfred in.

59. Drottningen Malfred, den mäk-
tiga frun,

de hälsa med takt och sinne.

Därnäst skön Valborg, den sköna frun,
den skönaste där var inne.

60. »Väll dig, du systerdotter skön,
väll dig den stund du må leva,
om dig beder Håkan, konungens son,
ville vi dig giva.»

61. »Har nu min tro bortlovat försann,

så vill jag eder det säga:
herr Axel går aldrig utur mitt sinn.»

62. Svarade hennes morbröder då,
som de bäst tyckte sig falla:

»Det skall i sanning aldrig ske,
att du ditt löfte skall hålla.»

63. Min herre skriver av landet ut,
kapitlet skulle de lyda:

»Herr Axel får icke sin sköna brud,
det ville vi honom förbjuda.»

64. Av ädel höjd och förnämsta
stäm,

syskonebarn de voro;

en fru dem båda till dopet bar fram,
där fingo de dopsens gåva.»

65. En fru dem båda till dopat bar
fram

där fingo de dopsens gåva.

Herr Essa Björn bägge deras guffar var,
varandra de ej måtte äga.»

66. Detta var mästar Erland,
han las det kungliga brevet ut.

»Skam får du, som detta påfann
först och sist, svarte brå Knut.»

67. »När handklädet sönderskuret är,
varmed vi oss åtskiljer,

så länge vi leva, det aldrig sker,
I bryter vår vänskap och vilja.»

68. Svarade Håkan, konungens son,
stod klädd i silke röd:

»Efter du ej glömma kan,
så är hon visst aldrig mö.»

69. Svärja skall du i morgon,
för mig, både klerker och präst,

om skön Valborg är mö för dig,
eller haver du sovit henne näst.»

70. Svarade Axel Toreson,
stod klädd i silke röd:

»Den sak vill jag mig reda ifrån,
skulle jag i morgon dö.»

71. Svåra rann tårar på jungfrunes
kind,

som regn tjockast månd falla.

»Var skall jag finna vännen min?»

72. Fru Julie vilar under marmor-
sten,

Ingerman i svartan mull,
men vore den i världen till,
så vore mig mången huld.»

73. »Fiender du väl många har,
men vänner så kan du ej finna,
men Gud hjälper dig av denna fara,
du måtte din sorg övervinna.»

74. Detta var väl Håkan, konungens
son,
sin nåd mände han så fälla:
»Ej må här någon riddare from
sin resa i natt anställa.»

75. Om morgonen ganska bittida tid,
då solen begynte sig te,
på slottet så gångar herr Axel så from
och ville där avlägga ed.

76. Svärdet så höll han i sin hand
och udden mot en sten.
Sin ed på stund så gjorde han
och det förutan all men.

77. »Väll har jag haft skön Valborg
kär,
hon har varit min högsta tröst,
men dock aldrig varit henne så när,
att jag henne en gång har kysst.»

78. På mässebok lade skön Valborg
sin hand
och så sin ed avlade:
»Min ögon var aldrig så dristig,
jag torde herr Axel åskåda.»

79. Så bars över henne en himmel
skön
och sattes på hennes skrud.
Så förde de henne i salen in
och kalla henne konungens brud.

80. Där breddes duk, där satts till
bords,
där skänktes både mjöd och vin.
Herr Axel han satt med sorgfullt mod
och talte till käristan sin:

81. »Hör du Valborg, jungfru fin,
medan vi äre insamne inne,
vad vi mände leta få,
att vår sorg måtte försvinna.»

82. »Får jag konungen, om det så
går,
så sker det mot mitt minne.
Om jag än lever i tusende år,
går ni aldrig ur mitt sinne.»

83. »Min faders gods jag säljer för-
sann
för silver och guld det röda.
Sen vill jag dra uti främmande land,
och sörja mig själv till döda.»

84. »Min herre, ni säljer ej gosset
bort,
ty det är så svårt att mista.
Men sänden båd till Essa Björn fors,
hans dotter så skolen i fästa.»

85. »Ingen skön jungfru vill jag ha,
och ingen trolovär jag mig,
huru kan jag kejsarens dotter få,
när jag icke fick dig.»

86. Detta var mäster Erland,
han klappa dem tukt och ära.
»I beder i afton varandra god natt,
det kan ej annat vara.»

87. Herr Axel han beder skön Val-
borg god natt,
det gjorde han med stor ängslan.
Hans hjärta det brinner av sorg och av
men,
som fången i järn är fångslad.

88. Skön Valborg går i högan loft
med jungfruna att sova.
»Mitt hjärta det brinner av sorg och av
men
som eld och ljusan låga.»

89. Om morgonen ganska bittidlig,
då solen sken med allo,
begynte drottningen margelund,
på jungfruna att kalla.

90. Hon bad jungfruna i det sinn
att virka gull i det röda.
Still stod Valborg, jungfrun fin,
av sorg henne hjärtat månd blöda.

91. »Hör du, Valborg, jungfru god,
vi är du så sorgslig i håg?
Ty dig sker ära och mycken mån,
att du bliver konungens brud.»

92. »Så litet det nu gagnar mig,
att mina vänner sig gläda,
när jag med tårar dagelig,
mina kinder skall städse väta.»

93. Det stodo nu en tid så rund,
ja väl i månader tre;
herr Axel och skön Valborg god
kunde varken leka eller le.

94. Så kom då örlig uppå det länd,
en fiend så stark månde vara.
Herr Axel, den höga ädlinasvän,
han månde hans hövitsman vara.

95. Herr Håkan, konungen, var ej
sen,
i fält månde han utrida.
Han bjuder i landet var och en,
som svärdet kunde bära vid sida.

96. När de nu kommo på marken ut,
och såg sina fiender glänsa,
med hjältemod och väldig hand
och icke med jungfrur att dansa.

97. Herr Axel slog de herrar av Up-
land,
som bönder när de slå hö.
När Håkan, konungens son, det såg,
och snarlig så månde han dö.

98. »Hör du, Axel Toreson,
Tillfyllest har du hämnat min död,
nu får du rike och landet här
och bägges vår fästemo.»

99. »Tillfyllest skall jag hämna din
död,
att det skall spörjas till by.
Jag skonar mig ej för staver eller stöd,
och aldrig skall jag fly.»

100. När nu Håkan, konungens son,
månde från hästen nedfalla,
herr Axel den höga ädilasvän,
gav sig därmed vid alla.

101. Herr Axel han rider i hopen in,
var så vreder till mod.
Envar som honom mötte,
i gesvingt slog han neder till fota.

102. Herr Axel bedrev så mannerligt
verk
och månde sig själver trösta,
tills han sitt goda svärd,
det skull i fästet brista.

103. Aderton voro de dödligas stig,
den herren hade i brystet.
Så buro de honom i tältet in,
så nödigt de honom miste.

104. Av honom så rann blodet så stri-
delig,
för segern så måste han dö.
Det sista ordet han talte för sig
var allt om hans fästemo.

105. »I beder skön Valborg i afton
god natt,
vår Herre skall för henne råda.
I himmelrik vi träffas snarlig,
och mötas skall gladelig båda.»

106. Det var konungens tjänare god,
han ställd sig vid bredan bord,
i talet var han både snäll och klok;
väll kunde han foga sig nog.

107. »I jungfrur avlägggen silket röd
och bären det vita linn.
Herr Håkan, konungens son är död
och Axel kär herren min.

108. Svåra grät drottning Malfred,
det kan väl var moder bedröva.
Skön Valborg sörjer allra käristan sin,
hon väter sina kinder sköna.

109. »Två gånger haver jag varit
fästmö,
men aldrig brud kunde bliva,
ren ville jag uti klöstret dö
från världen mig aldeles giva.»

110. Det var så mången riddare
båld,
som hade däruppå stor harm,

tills de kasta den svarta mull,
allt över skön Valborgs arm.

111. Men Gud förlåte dem som orsak
var,
att de ej samman månd vara,
som hava varandra av hjärtat kär
och älskande tukt och ära.
— men lyckan vänder sig ofta om —

B.

Pojo och Pärnä.

1. De lekte gulltärning vid bredan
bord,
i lust och glädje med alla,
de fruar tvenne med äran stor;
så underligt leken månd falla,
— lyckan vänder sig ofta om —

2. Fru Juli och drottningen Malfred
de lekte gulltärning med ära.
På golvet går det barnet så vit,
med äppel och päron det lekte.

3. På golvet går det barnet så vit,
med äppel och päron det lekte;
i salen herr Axel Toresson steg in,
han skulle till Rom att resa.

4. På armen han tog sin lilla brud,
han klappade henne på blekvitan kind,
han sade: »Vor du fullvuxen nu,
snart vore du kärestan min.»

5. Han tog en ring utav sin hand,
gav barnet den med till att leka.
När hon växte till i ålder och förstånd,
det gjorde hennes kinder bleka.

6. »Kom väll i håg min lilla brud,
i dag ville jag dig fästa,
nu skall jag resa av landet ut,
de främmande herrar att gästa.

7. Herr Axel drog av landet ut,
honom följde tukt och ära.

I klostret sattes hans unga brud,
att hon skulle dygder lära.

8. I klostret var hon i elva år,
till dess Gud hennes moder månd kalla.
Drottningen Malfred tog henne i sin
gård,
hon henne bäst där månd hålla.

9. Herr Axel han står på kejsarens
gård,
hans spårar som guld månde glimma,
sitt svärd han vid sin sida bär
och lät sig redelig finna.

10. Herr Axel han sover i högan sal
och vilar på silket det fina,
han haver ej ro om nätterna all,
han drömmer om fästmon sina.

11. Han drömmer om jungfrun Val-
borg fin;
hon finnes klädd med ära.
Hos henne satt Håkan konungen,
en bön han månde begära.

12. Rätt fort han salar sin gångare
grå,
honom lyster i lund att rida,
sin underliga tanke ur hågen slå
och lyssna på fåglesång blida.

13. När nu herr Axel Toresson
kom i den rosendlund,
där möter honom en peligrim from
uppå den samma stund.

14. »Väl mött, god dag, herr peli-
grim from,
varthän står er begäran?
Ifrån mitt land ni komma må
er kläder det mig må lära.»

15. »Väl är jag utav Gillerot
och utav Gilliska stämma.
Till Rom jag har mig ärnat fort,
om jag kan påven finna.»

16. »Och är ni utav Gillerot,
visst är ni då min frände.
Hur lever skön Valborg, fästmon min?
Säg mig, om du känner henne?»

17. »Valborg hon är en jungfru så
skön,
jag henne så väl månde känna.
Där är så mången riddareson,
som sätter sin lit till henna.»

18. Under marmorsten vilar fru Juli,
allt hos sin herre den kära.
Och drottningen Malfred tog henne i sin
gål,
hon henne månd älska och ära.

19. Guld bär hon på sin snövita hand,
i pärlor hon flätar sitt hår.
Herr Axels brud av alla man
hon kallas vart hon går.

20. De kallar henne Axels fästemo,
det gör de med gott glam.
Henne ärar Håkan konungen,
jag tror han blir hennes man.»

21. Herr Axel Toresson den ädle man
han klädde sig i siden,
sen gick han uti salen fram
för romiska kejsaren in.

22. »Här sitter ni, kejsar Hindrik så
from,
I ären så väldelig herre,
om lov att resa jag beder om
till fäderneslandet kära.»

23. »Om lov det skall du gärna få,
det vill jag själv dig giva.
Om du tillbaka komma må,
den plats skall öppen bliva.»

24. Herr Axel han reste av kejsarens
gål,
honom följer så härliga skara,
och alla, som var uppå den gål,
bad honom av hjärtat väl fara.

25. På resan var han rätt hastig och
snar,
honom följer trettio svenner.
Men när han kom på sin moders gål,
då red den herrn allena.

26. När han kom nu fram till borde-
led,
då möter han Helfrid, syster sin,
som vilade där breve.

27. »Här står du Helfrid, syster min,
du väntar mig ej att komma.
Hur lever skön Valborg, fästmon min,
den ros och dygdiga blomma?»

28. »Valborg hon lever mycket väll,
den skönaste jungfru bland alla;
hon tjänar nu vår drottning själv,
hon henne bäst månde hålla.»

29. »Säg mig nu Helfrid, syster min,
giv mig rådet det goda,
hur jag kunde tala med fästmon min,
att ingen det förstode.»

30. »Kläd dig nu uti silke och guld,
och sammet på dig drag,
säg dig att vara mitt himliga bud,
får tala med jungfrun i dag.»

31. När nu herr Axel Toresson
kom över höganlofts spång,
då mötte han drottningens jungfrur
from,
när de kom från aftonsång.

32. Då räcker han Valborg sin vita
hand,
med ära sad han till henne så:
»Jag är fru Helfrids sänningabud,
att låta er något förstå.»

33. Han bröt då upp det brev så
stort,
hon las det upp med alla.
Däruti stod mång älsko-ord,
som kunna bäst uttalas.

34. Däruti lågo gullringar fem,
var gjord på sätt det bästa.
»Er giver herr Axel Toresson dem,
som er så ung mände fästa.

35. I loven att vara min fästemo,
det skolen I hålla med ära.
Jag sviker ej er på världens ö,
det lovar jag eder min kära.»

36. De gick då över den höga bro,
som Gud gav dem till råda.
De lovade varannan sin tro,
med eder svuro de båda.

37. Herr Axel han rider av konun-
gens gål,
han var så glad till mod.
Hans jungfru opp i höganloft stod,
hon både lekte och log.

38. Det stod uti månader tre.

Elva grevsöner gingo fram,
som då om henne ber.

39. Elva voro de riddare skön,
som till henne i ära månd gildra.
Den tolvte var Håkan konungen.

40. »Och hören I, min jungfru skön
och fin,
och viljen I bliva min kära?
Då tar jag eder till drottningen min,
och krona av rödan gull skall ni bära.»

41. »Och hören I, Håkan konungen
det kan nu ej så gå,
min tro har jag lovat herr Axel from,
den går jag aldrig ifrå.»

42. Vred blev Håkan konungen.
Han klädde sig i siden,
sen gick han in i salen skön
för sin kära moder in.

43. »Här sitten I, kär moder min,
vad råd I mig bete?
Jag beder om skön Valborg fin,
hon bjuder mig spott och spe.

44. Jag bjuder henne heder och ära,
land och rike tillika,
hon säger hon har herr Axel så kär,
att hon honom aldrig kan svika.»

45. »Har hon sin tro bortlovat för-
sann,
den bör hon visst hålla med ära.
Det finns väl flere av grevestånd,
så mäktiga som hon mände vara.»

46. »Det finns väl grevedöttrar fler,
så sköna och så rika;
men ingen så skön som Valborg är,
ej heller så dygderika.»

47. »Med makt kan du henne icke få,
det vor ju skam att höra.
Men vapen om du henne vinna må,
sig kan herr Axel ej röra.»

48. Vred blev då Håkan konungen,
och vred så gick han ut.
Där möter honom hans skriftefader
from,
som hette svarte bror Knut.

49. »Här går nu min herre så sorge-
lig fram,
varthän står hans begäran?
Är honom påkommen någon motgång,
säg mig det min herre kära?»

50. »Stor motgång har kommit mig
uppå,
som tvingar mig allra mest:
skön Valborg kan jag icke få,
herr Axel har henne fäst.»

51. »Nå haver herr Axel skön Val-
borg fäst,
han henne hem skall föra.
Deras hemkomst ligger i klostret mest,
det skall ni få se och höra.

52. Min herre skriver kring landet ut,
kapitlet måste de lyda:
herr Axel får ej sin unga brud,
vi ville det honom förbjuda.»

53. En stämning de utskrevo fort,
att de till tings skulle komma,
den ädle herrn med fästmon sin,
och stämningen intet försumma.

54. Herr Axel han stiger till högan
häst,
hans tankar så vida omvankar.
Skön Valborg hon följer i karmen där-
näst
och döljer sina sorgfulla tankar.

55. Av jungfruns fingrar man gull-
ringarne tog
och armbandets av hennes arm.
Sin gåva fick igen den riddaren god,
upplöst var kärlekens band.

56. Herr Axel kastar gullet på alta-
ret då,
gav det sanne Olof till ära,
svor alla dagar han leva må,
han Valborgs vän ville vara.

57. De bredde duk, de satte till bord,
de skänkte mjöd och vin.
Herr Axel satt med sorgfullt mod
och talte till kärestan sin:

58. »I sägen nu Valborg, min ädla ros,
emedan vi alla är inne,
vad råd vi skola förtaga oss,
att vår sorg kan försvinna?»

59. »Får jag konungen, om det så går,
så sker det imot mitt minne.
Om jag än lever i tusen år,
går ni aldrig ur mitt sinne.»

60. »Mitt fädernegods jag säljer för-
sann
för silver och guldets röda,
sen vill jag draga i främmande land
och sörja mig själv till döda.»

61. »Min herre, I säljen ej godset bort,
det är så svårt att mista,
men sänden bud till Essbjörn fort:
hans dotter den kunden I fästal

62. Althed, hans dotter, I fästa må,
och leven med henne i ära.
I moders stad vill jag eder stå
och sorgen för eder bära.»

63. »Ingen, skön jungfru, jag hava
må,
och ingen trolovad vid mig,
änskönt jag kejsarens dotter skull få,
när jag nu ej fick dig.»

64. Det kom så örlig på det land,
där fiende så stark mände vara.
Håkan konungen försann
han måste sitt land försvara.

65. Konungen lät bjuda kring allt
sitt land
så många, som svärd kunna bära.
Herr Axel Toresson, den ädle man,
han ville hans hövisman vara.

66. När de kommo på marken fram
och såg sina fiender glansa,
det gällde mod och väldig arm
och icke med jungfruna dansa.

67. Herr Axel bedrev så manneligt
verk
sitt fädernesland till fromma.
För honom föllo de hovmän stark,
han gjorde soldaterna toma.

68. Han slog ock så mången tapper
man,
han trampa dem under sina hästar,
han skonade ingen för sin hand,
de yppersta och de bästa.

69. Han slog de herrar utav Uppland,
som redo på höga hästar,
kung Aramons söner de föll för hans
hand,
de grevar, de hertingar bästa.

70. — — — — —
— — — — —
Håkan konungen blev sår,
och snart så blev han dö.

71. Som nu herr Håkan konungen
från hästen måste falla,
Axel Toresson, den ädle man,
gav sig härvid med alla.

72. »Och hör du, Axel Toresson,
du hämnar till fylles min död,
så får du land och rike här
och bägges vår fästemo.»

73. »Till fylles skall jag hämna din
död,
att det skall höras till by.
Jag flyr nu ej för slag eller stöt,
nej, aldrig skall jag fly.»

74. Herr Axel han ränner i hopen in,
han var så vred till mod.
Vem honom möter slog han geschvint,
att den slog ner till fot.

75. Den herrn så länge värjade sig,
tills han mist början bäst,
till dess hans goda svärd
vid fästet månne brista.

76. Aderton voro de dödliga stygn,
den herrn hade i bröstet.
Sen bar de honom i tältet in;
så nödigt de honom miste.

77. Av honom rann blodet så stri-
delig,
för seger då måste han dö.
Det sista ord han talt för sig
var allt om hans fästemo.

78. »I sägen nu skön Valborg god-
natt,
vår Herre skall än för oss råda.
I himmelriket vi träffas full snart
och mötas gladeligt båda.»

79. In kom den lilla smådräng god
och stod för bredan bord.
I talet var han snäll och klok,
han kunde tillfoga sitt ord.

80. »I jungfrur, avkläden silke röd
och bären det vita linn.
Håkan konungen är död
herr Axel, kär herrn fin.

81. Seger hade de vunnit visst,
allt romiskt land till ära,
mång tappre krigsmän ha livet mist,
ja, mången ädel herre.»

82. Så svåra grät Malfred, drottning
fin,
det kan var moder väl röna.
Skön Valborg hon sörjer om kärestan
sin
och väter sin kind den sköna.

83. »I spännen grå gångarn för kar-
men röd,
till klostret vill jag mig giva.
Jag glömmmer aldrig herr Axels död,
så länge jag här skall leva.»

84. Det var så mången greve båld,
som hade därpå stor harm,
då de kasta den svarta mull
allt över skön Valborgs arm.

85. I klostret så mången given är,
både jungfrur och dygdiga kvinnor,
men ingen så skön som Valborg är,
vars like man aldrig kan finna.
— men lyckan vänder sig ofta om —

C.

Nyland? Ur Aina Jääskeläinens häfte. Uppt. A. P. Svensson.

1. »I sägen mig Valborg, min ädla ros, medan vi äro ena här inne, vad råd vi månne uppfinna för oss, att sorgen vår må försvinna.» — men lyckan hon vänder sig ofta om — 2. Så talte herr Axel, nu ligger han kall, han föll uti striden med heder.	Skön Valborg hon sörjer sin kärastes fall, i klostret hon gråter och beder. 3. »Gud den förlåte, som orsaken är, att de ej tillsammans få vara, som hava varandra av hjärtat så kär, och älska med tukt och med ära.» — men lyckan hon vänder sig ofta om —
-

69. Hertig Fröjdenborg och fröken Adelin.

MELODI.
Översikt.

a.	LF, R3, 165, 258. (C)	m.	HI, S.L.S. 82, 402. (D)
b.	LF, S.L.S. 523, 30.	n.	NA, S.L.S. 352, 70.
c.	HO, S.L.S. 352, 72.	o.	SN, Nyl. III, 30. (B)
d.	LF, S.L.S. 523, 29.	p.	FÖ—JO—LE, S.L.S. 46, 189. (E)
e.	KÖ, S.L.S. 383, 42.	q.	FÖ, S.L.S. 508, 46.
f.	KÖ, I.N.E. Saml. O. A.	r.	SN, B.F.A. n:r 43 a-c; även S.L.S. 204, 271. (I)
g.	RE, S.L.S. 63, 74. (F)	s.	KI, I.N.E. Saml. O. A.
h.	KO, S.L.S. 352, 69. (N)	t.	HE, B.A. 2 n:r 28. (P)
i.	FB, I.N.E. Saml. O. A.	u.	ES, I.N.E. Saml. O. A. (H)
j.	PL, S.L.S. 127, 182. (A)	v.	SI, Th. Wegelius saml. n:r 5; även Nyl. III, 34. (O)
k.	V.NI, I.N.E. Saml. O. A.		
l.	PO, Nyl. III, 34.		

Varianter

- a. Öb, Lappfjärd, Dagsmark.
Sj. *Karl Gustaf Lång*.

Uppt. O. R. Sjöberg 1870-talet.

Her - ten Fröj - den - borg han ta - ger sin hatt un - der ar - men. För
allt vad som kärt är i värld - en. Så gån - gar han sig för frö - ken
A - del fram. Mig tyc - kes det är tungt till att le - va.

- b. Öb, Lappfjärd, Dagsmark.
Sj. *Matilda Lång*, f. 1872.

Uppt. Alfild Adolfsson 1930.

För allt vad som
kärt är i värld - en. Hans hår det var grått och hans
skägg li - ka - så. Mig tyc - kes det är tungt till att le - va.

c. Åb, Houtskär, Bastvik.

Sj. *Matilda Andersson*, f. 1849.Uppt. *Greta Dahlström* 1923.

d. Öb, Lappfjärd, Dagsmark.

Sj. *Hulda Krok*, f. 1890.Uppt. *Alfhild Adolfsson* 1930.

De fals - ka tär - nor - na in - till ko - - - nun - gen steg. För
allt vad som kärt är i värl-den. Her-tig Fröj-den-borg loc - kar un - ga
drott - - - nin - gen dit. Mig tyc - kes det är tungt till att le - - va.

e. Ål, Kökar, Karlby.

Sj. *Alexander Jansson*, f. 1845.Uppt. *Greta Dahlström* 1925.

f. Ål, Kökar.

Sj. *Amanda Sjöblom*.Uppt. *Otto Andersson*.

Och up - på de - ras gra - var där väx - te upp en lind. För
allt vad som kärt är i värl-den. Det e - na bla-det famn - tog det

and-ra runt om-kring. Mig tyc-kes det så tungt till att le -- va.

g. *Öb, Replot.*

Uppt. Vilhelm Sjöberg 1897.

Frö - ken A --- de -- li - na hon gån -- gar sig i
ro - sen - de -- lund. För allt vad som kärt är i värl-
den. Hon ploc -- ka - de blom - mor-na vi -- ta och
röd. Mig tyc - kes det är tungt till att le --- va.

h. *Åb, Korpo, Svinholm.*Sj. *Ida Mårtensson, f. 1858.*

Uppt. Greta Dahlström 1923.

Frö - ken A - de - lin hon gån - gar sig i ro - sen - de - gård. För
allt vad som kärt är i värl - den. Hon ploc - kar de ro - sor bå - de
vi - ta och blå. Mig tyc - kes det är tungt till att le - va.

i. *Åb, Finby, Pettu.*Sj. *Tilda Troberg.*

Uppt. Otto Andersson.

Sen väx - te där en lind up - på var de - ras grav. För allt vad som
kärt är i värl - den. Som fro - das och blomstrar till sis - ta do - me -
dag. Mig tyc - kes det så tungt till att le - va.